5ª = 4.076

Digitized by Google

F 4
35142

87_6

Digitized by Google

Digitized by Google

R-143079

HERMANNI CONRINGII

DE ASIÆ ET ÆGYPTI ANTIQVISSIMIS DYNASTIIS

ADVERSARIA CHRONOLOGICA.

35142

De la libreria del coll.o Imp.l de la Comp.a

HELMESTADI
Typis & ſumtibus HENNINGI MULLERI,
ACADEM. TYPOGR.

ANNO CIƆ IƆ C XLIIX.

Digitized by Google

Digitized by Google

Doctrina multiplici & medendi uſu
Excellentiſſimo Viro

IOANNI HENRICO MEIBOMIO

Archiatro Reipublicæ Lybecenſis

AMICO MEO

HERMANNVS CONRINGIVS

S. P. D.

Conſcribenti librum de Hermetica Medicina, cum recurrendum ſubinde veniat ad illos ὑπομνημάτων *commentarios, in quibus, more Peripateticorum antiquiſſimo, illa quæ ad hiſtoriam univerſæ ſapientiæ faciunt, admodum adoleſcens conſignavi, dant ſeſe in manus etiam iſthac adverſaria, in quibus cùm* χρονολογικὰ *alia tum nonnullas teneræ eiuſdem meæ ætatis, de primorum Aſiæ & Ægypti regnorum temporibus, meditationes, tumultuariè ut fieri ſolet, annotavi. Nec enim vel tum credidi operæ me aliquod pretium facere in hiſtoria poſſe,*

Digitized by Google

niſi temporum doctrina ſic ſatis probe perſpecta. Quamvis verò ab illo ſtudiorum genere dudum fuerim alieniſſimus, tamen neſcio qui adeo me uſque afficit illa penè iam oblita primorum annorum exercitatio, ut non dubitaverim in ordinem redigendis ſaltim meis iſtis paradoxis meditationibus, (alia enim tangere non viſum: ἀδολεσχία γὰρ τὰ φανερὰ λέγειν) hiſce aliquot diebus horas pauculas ſucciſivas rurſum impendere. Video ſanè ne nunc quidem abire me poſſe ab iis quæ in mentem tum venere: licet a vulgaribus chronologorum imo ſummi viri Joſephi Scaligeri placitis plurimùm diſſentiant, neque me hodie omnino lateant cum aliorum, tùm Dionyſii Petavii hoc in argumento ſubtiliſſime (utinam & eâ, qua par erat, animi moderatione) diſputata; quæ cùm primum iſthæc mihi naſcerentur vel nondum prodierant in lucem vel fugerunt adoleſcentis manꝰ. Perſtat enimverò ſententia, Herodotum præ aliis Græcis in barbarorum gentiũ rebus ſequendum, & per ſummam iniuriam hiſtoriæ illum Græcæ patrem vulgò exſibilari. Cumprimis autem per mihi eſt hæc

revo-

revolventi iucundum, etiam in hiſce minutiis Sacræ Hiſtoriæ veritatem denuò advertere, firmis rationibus ex antiquiſſimis variarum gentium monumentis ita comprobatam, ut oblatrantium frontes in ruborem non poſſint non agi ſi quis impiis pudor ſupereſt. Verùm fallar ne ego animi, an autem ſim aſſecutus, ut exiſtimo, veritatem, longe me rectius Tu, Excellentiſſime MEIBOMI, *indicaveris: nec enim hominum quiſquam ſibi non blanditur interdum plus iuſto, eoq́ de meis quidem laboribus non idoneus ego iudex ſum. Tu verò ad Philoſophiam & Medicam artem, raro exemplo, eam omnium temporum omnium gentium ex Græcis Latiniſq́ ſcriptoribus peritiam adiecisti, ut nihil eorum temere te lateat quæ in arcanis iactitant ipſa philologorum Eleuſinia. Id ſanè cum mihi aliunde notum eſt, tùm poſteritati tutemet oſtendiſti iam elegantiſſimo in Hippocraticum* ὅρκον *noſtrum commentario, luculentiſſimè probabis in Mecænatis hiſtoria & Medicorum vitis, quorum deſiderio orbem literatum feciſti flagrare. Quod ſi tibi operam luſiſſe*

 vide-

videbor: tantùm ut me tueri velis adverſus illorum ὁμοτέχνων *noſtrorum obtrectationes, qui ultra artem quid tentare Medico nefas indicant, etiam atque etiam rogo; quo ut antehac ita & impoſterum liceat, tempus, quod illi forſan alea vino otio conterunt, ſine famæ medicæ diſpendio ſtudiis alienis nonnunquam concedere. Vale. Helmeſtadii ex Academia Julia Kalend. Martiis Anno* CIϽ IϽ C XLIIX.

HERA-

DE ASIÆ ET ÆGYPTI ANTIQVISSIMIS DYNASTIIS ADVERSARIA CHRONOLOGICA.

CAPVT I.

Quæ Cteſias & illum ſecuti alii de Medici regni temporibus tradiderunt, omnia eſſe falſa.

MEdorum defectione Aſſyriacum vaſtum aliquod Aſiæ imperium multùm fuiſſe debilitatum, ejuſque loco cumprimis creviſſe rempublicam Medorum, conſtanter veterum eſt monumentis traditum. Vtrum verò Aſſyriacum Imperium eo ipſo omnino corruerit, an etiam pòſt aliquamdiu manſerit ſuperſtes viribus tamen fractis, quo prætereà tempore Medica illa reſpublica cæperit, non una veterum omnium ſententia eſt. Videas nimirum in duas quaſi factiones hic diviſos hiſtoricos. In quorum capita inquirentibus haud difficile obſervatu fuerit, alteram Herodotum, alteram Cteſiam Cnidium ſequi auctorem. Eoque rectè Diodorus Siculus *l. 11. c. 32.* utriuſq; narrationes in medium proponit.

Primùm quæ Cteſias de tempore Medici regni prodidit, examinabimus. Nactus enim ille eſt ſectatores plures quam Herodotus, & doctrinæ famâ illuſtriores: quos inter ipſe princeps chronologorum eſt Ioſephus Scaliger. Cteſias autem retulit, per rebellionem Medorum concidiſſe ſtatim omne Aſſyriacum Imperium, Medoſque novem regibus ordine ſibi ſuccedentibus regnatos uſque ad

Cyrum

Digitized by Google

Cyrum Perſam, per annos plus quam trecentos. Vt quidem ex ejus mente narrat Diodorus. Etenim illo teſte regnavit Arbaces poſt Sardanapalum annos XXIIX, Mandauces L, Soſarmus XXX, Artycas L, Arbianes XXII, Arſæus XL, Artynes XXII, Aſtybaras XL. Apandas, Græcis Aſtyages dictus, quot annos regnaverit non addit quidem Diodorus, veroſimile tamen eſt, cum proximis regibus totidem annos tribuerit, quot ijs adſcripſit Herodotus, etiam hunc ex Cteſiæ ſententia regnaſſe annos XXXV. Hi autem anni collecti ſummam faciunt CCCXVII. Ioſephus Scaliger cum cætera recenſeat ex Diodoro. *l. 2. canon. Iſagogicor p. 331.* Aſtyagi tribuit annos XL, ut anni dynaſtiæ Medorum ſint CCCXXII. Sed quinque illi anni nulla nituntur fide, eoque haud conſtat illos à Cteſia eſſe agnitos. Cteſiam itidem ſecutus eſt Euſebius. In Græcis tamen Euſebianis Scaligeri, regum anni & nomina aliter ſe habent, & quidem ut ſumma temporis Medici fuerit tantum annorum CCLIX. Etſi vero haud facile ſit dictu, quid horum Cteſiæ menti ſit propius, Euſebiana autem omnia errorum & mutationum ſint plena, veroſimilius tamen eſt, Diodori illa fidelius ex Cteſia expreſſa eſſe.

Cæterum quicquid horum Cteſias dixerit, neutram ſummam Medorum imperio convenire, nec Medorum defectione omnino everſam eſſe Aſſyriorum potentiam; certum habeo, rationibus inductus (niſi fallor) ponderis maximi. Seorſim nunc adducemus quæ tempora attinet regni Medici: ſigillatim pòſt videbimus, num Medorum defectione ſtatim Aſſyriacum Imperium omne exſpiraverit. *Primum* igitur apud omnes utique conſtat, & notatum ipſi quoque eſt Cteſiæ, eo tempore quo Medi defecerunt patuiſſe Aſſyrium regnum quàm latiſſime per omnem

omnem

mnem Aſiam. At profecto nec illo ab Euſebio, nec iſto à Diodoro indicato tempore Aſſyrium regnum memorabili fuit amplitudine. Neque enim Aſſyrios vel proximam Syriam tum tenuiſſe quæ tamen tota ab Aſſyriis imperantibus nomen eſt conſecuta, luculenter docet Hiſtoria ſacra. Etenim hæc nuſquam memorat per Syriam & Syriæ proxima Aſſyriorum aliquam potentiam, ante Phul, qui Cyrum non niſi ducentos decem annos præceſſit. Quando vero ſecundum Diodorum Medi defecerunt, per Syriam latè dominabantur Damaſceni reges, quorum potentia demum fracta eſt ab Ieroboamo id nominis ſecundo Iſraëlis rege, ea tempeſtate qua ſecundum Euſebium deſiit Aſſyriorum Monarchia. Quin hoc unum ſufficiat Cteſianæ ſententiæ confutandæ, non dubito.

Addemus verò & aliud maioris ponderis. Etenim conſtat ex eadem Sacra hiſtoria, eam fuiſſe Aſſyriorum potentiam à Phul uſq; ad Aſſarhaddon, adeoque ferè ad tempora Deiocis vel Arſæi Medorum regis, ut terminos imperii in Ægyptum uſque extenderint, imo Medis ipſis & Babylonijs fuerint dominati. Phul nimirum Iſraelitarum regem Manahemum tributarium ſibi reddidit: Teglath Phul Aſſar plurimos Iſraëlitarum abegit in Aſſyrios: idem Damaſco everſâ ejus incolas eduxit in Cyrenen: Salmanaſſar integras decem tribus Iſraëlis tranſtulit in civitates Medorum, in vacuas terras reductis novis incolis ex Babylone & Perſide: Sennacherib uſq; in Ægyptum excurrit. Et vero illam Salmanaſſaris & Sanacheribi potentiam memorarunt olim, teſte Ioſepho, etiam Tyriorum, Ægyptiorum, & Babyloniorum annales. Indicant autem hæc omninò, vaſtiſſimum & longe potentiſſimum fuiſſe tum per Aſiam Aſſyriorum imperium, longe amplius

quam antehac unquam: item Medos, Perſas, Babylonios fuiſſe in numero ſervientium populorum, utpote quos huc illuc transferre non minus atque Iſraëlitas regij arbitrij fuerit.

Quibus nihil poteſt adverſa magis fronte cum Cteſia pugnare. Nimirum nunquam magis floruerunt Aſſyrij quam quo tempore ſecundum Cteſiam gemuerunt ſub Medis & Babylonijs: ex adverſo Medi atque Babylonij duriſſimam ſervitutem paſſi ſunt ab Aſſyriis, quando Medi Aſſyriis ſecundum Cteſiam imperarunt.

Vidit has ſalebras ex parte Euſebius: ut tamen Cteſiam tueretur finxit, Salmanaſſarem tantum fuiſſe aliquem Medorum regis Satrapam Aſſyriis præfectum, quaſi ille omnia egerit in commodum reipublicæ Medicæ. Videantur Euſebiana Græca Scaligeri *p.38*. At vero præterquam quod in Sacra hiſtoria nullum hîc ſit veſtigium Medorum regni, ſed omnia ipſorũ adſcribantur Aſſyriorum auſpicijs, quod unum ſatis eſt commento illi explodendo; tantum velim obſervari, Rabſacen Sennacheribi legatum hiſce ſuperbiæ plenis verbis Hieroſolymitanos eſſe allocutum: *Hæc dicit rex magnus, rex Aſſyriorum*; item: *quomodo poteſtis reſiſtere ante unum ſatrapam de ſervis Domini mei minimis?* item: *quinam illi ſunt in univerſis diis terrarum, qui eruerunt regionem ſuam de manu mea, ut poſſit eruere Dominus Ieruſalem de manu mea?* Hi ejuſdem Sennacharibi legati dixerunt: *Tu ipſe audiviſti quæ fecerint reges Aſſyriorum univerſis terris, quomodo vaſtaverint eas; num ergo tu ſolus poteris liberari?* Ezechias in precibus ſuis fatetur: *Verè Domine, diſſipaverunt reges Aſſyriorum gentes & terras omnium.* Hiſce certe verbis ſole clarius fit, ipſorummet Aſſyriorum auſpicijs & robore omnia geſta eſſe, eorumque potentiam fuiſſe tum multo

maxi-

maximam. Accedunt in pondus verba ipſius Dei apud Eſaiam x. 8. *Dicit enim Aſſur: nunquid non principes mei ſimul reges ſunt.* 12. *Et erit cum impleverit Dominus cuncta opera ſua in monte Sion & in Ieruſalem, viſitabo ſuper fructum magnifici cordis regis Aſſur & ſuper gloriam altitudinis oculorum eius. Dixit enim: in fortitudine manus meæ feci & in ſapientia mea intellexi, & abſtuli terminos populorum & principes eorum deprædatus ſum, & detraxi quaſi potens in ſublimi inſidentes: & invenit quaſi nidum manus mea fortitudinem populorum; & ſicut colliguntur ova quæ derelicta ſunt ſic univerſam terram ego congregavi, & non fuit qui moveret pennam & aperiret os & gannirer.* Præter hæc ſanè, ut Euſebio aliquid reponam non eſt neceſſum.

Scaliger & qui eum ſequuntur, evidentiâ illâ permoti, fatentur quidem reges illos Aſſyriorum, laudatos in Sacris, fuiſſe juris ſui; cauſantur autem illos Medorum jugo abjecto ſeſe rurſum in libertatem vindicaſſe, parte Mediæ occupatâ. Verùm hoc quidem non tam eſt Cteſiam defendere quam prodere. Mediæ enim regnum defeciſſe iterum, revireſcente Aſſyriorum potentia, non memoravit ſane Cteſias, fidus ſcilicet ille διφθερῶν Perſicarum interpres, non dixit veterum Cteſiæ laudatorum aliorumve quiſquam. Ex Sacris porro liquet, non tam iterum vires aliquas recuperaſſe Aſſyrios, quam eorum imperium omnium antegreſſorum temporum potentiam ſuperaſſe. Quod quî factum fuerit, ſalvâ Medorum republica, aut ſalvâ Cteſiæ fide, equidem non video. Medorum præterea non niſi partem ab Aſſyrijs occupatam fuiſſe, mera Scaligeri hariolatio eſt, omni teſtimonio carens veteris ævi. Tamen ſi ne ſua quidem domi potuerunt Medi defendere ab Aſſyrijs, quantum fuerit eorum imperij ſpa-

Digitized by Google

cium? Certe vicina quæque juris fuiſſe Aſſyriaci manife-ſtum. Quamcunque ſanè in formam Cteſiani ſe verterint, dicendum ipſis venit: aliquamdiu floruiſſe per omnem Aſiam Aſſyriorum Imperium maximum, quod etſi fuerit ipſo Olympiadum principio longe recentius à nemine ta-men ſit ſcriptorum memoratum, qui tamen tenues ejus gentis res vetuſtiſſimas & procul remotas magni per Aſi-am Imperii titulo venditarint. Quo nihil profectò eſt di-ctu abſurdius. Quid? quod ipſe Scaliger *l. 3. canon. Iſago-gicor. p. 314.* fateatur, Eſaiam c. XIII Aſſyriæ exitium mi-nari à Medis. Bis ergo deleverint Aſſyrios Medi, quod nemo veterum dixit. Neque enim huc facit Oroſii illud quod Scaliger laudat: *Exin regum Aſſyriorum imperium in Medos conceſſit, deinde multis prœliis undique, quæ per ordinem diſſerere nequaquam aptum eſt, per varios proventus ad Scythas Chaldæoſque & rurſus ad Medos parili via rediit.* Loquitur enim Oroſius tantùm de fortuna inter Medos Scythas & Babylonios reciprocante, quam etiam Herodotus me-moravit: ad Aſſyrios veteris gloriæ aliquid rediiſſe, ne qui-dem ille dicit.

Igitur ante Sennacharibum profectò à Medis res Aſſyriorum eſſe fractꝰ, procul eſt à vero. Dixeris tamen for-te, mereri fidem Cteſiam. *Hic enim*, ut ait Diodorus, *è re-giis membranis (in quibus res antiquas Perſæ, juſſu legis cujuſdam, ordine deſcriptas habebant) ſtudioſe indagavit ſingula, & inq; hi-ſtoriarum ordinem redacta ad Græcos tranſtulit.* Non diffiteor iſta profeſſum Cteſiam, atque hunc in modum ſeſe jacti-taſſe. Fateor etiam iſtis maximis promiſſis homines do-ctiſſimos in fidem Cteſiæ adductos. At verò Ariſtoteles homini ætate pene ſuppar, judicio certè maximus, fabu-lantibus illum annumerat. Verba ejus *l. 2. de generat. ani-mal.*

mal. cap. 2. ſunt: Κτησίας γὰρ ὁ Κνίδιος ἃ περὶ τοῦ σπέρματος τῶν ἐλεφάντων εἴρηκε φανερός ἐστιν ἐψευσμένος· φησὶ γὰρ οὕτω σκληρύνεσθαι ξηραινόμενον, ὥστε γίνεσθαι ἠλέκτρῳ ὅμοιον. *Cteſias Cnidius in iis quæ de ſemine elephantum dixit manifeſtò mendax eſt. Inquit enim ita denſari exſiccatum, ut electro fiat ſimile.* Item *l. 8. hiſtoria animal. c. 28*: ἐν δὲ τῇ Ἰνδικῇ, ὥς φησι Κτησίας, οὐκ ὢν ἀξιόπιστος, οὔτε ἥμερος οὔτε ἄγριος σῦς. *In India, ceu dicit Cteſias auctor non fide dignus, nec manſuetus eſt nec ferus ſus.* Ejuſdem operis *l. 2. c. 1.* de mantichora Indica Cteſiæ fide cum nonnihil eſſet narrandum additur: εἰ δεῖ πιστεῦσαι Κτησίᾳ. Non alium videtur tangere Ariſtoteles etiam *v. Polit. c. 11.* cum narraſſet illa de Sardanapali inter mulieres putida converſatione, ſcribens; εἰ ἀληθῆ ταῦτα οἱ μυθολογοῦντες λέγουσι. Princeps enim Cteſias videtur hoc Græcis narraviſſe, utpote qui Græcorum primus res Aſſyrias memoriæ tradidit poſt Herodotum, qui nihil tale habet de Sardanapalo. Non vero Ariſtoteles tantùm ita ſenſit, ſed Cteſiam vanitatis arguit etiam gravis ſcriptor Plutarchus *in vita Artaxerxis.* In Æneæ Gazæi dialogo confutaturus Axiotheus Apollonii Tyanæi fabulam de Indorum ſapientibus, quaſi illi noverint animarum ſuarum ante nativitatem variam fortunam, addit: οὔτε γὰρ Κτησίας πολλὰ καὶ μυθώδη περὶ τῶν Ἰνδῶν συνθεὶς, οὐδαμοῦ τοῦτο μυθολογεῖ. Idem judicium eſt Photii, acerrimi cenſoris: qui cum nobis Excerpta Cteſiana tranſmiſerit, invitos etiam lectores trahit in ſententiam. neque enim illis quidquam eſt vanius & mendacius. Idem olim judicaſſe merito dixeris Iubam, qui Aſſyriorum hiſtoriam perſecuturus Beroſum ſequi maluit quam Cteſiam. Ioſephus Scaliger *notis ad fragmenta operi de Emend. Temporum ſubnexa p. 39.* ſic judicat: *ineptum Græculum, modò Herodoto adverſetur nihil penſi habere: multa ab eo humanitus, multa etiam*

 conſul-

conſultò per ζηλοτυπίαν peccari, atq; id non obſcure cognoſci ex Photii parietinis. Vt proinde meritò mireris non dubitaſſe eundem Scaligerum hiſce verbis uti *l.3. canon. Iſagogic. p.34. Medorum reges & annos ordine exponit Diodorus Siculus: ita ut regna aut annorum numerum alium ab hoc ſtatuere, hoc ſit inſanire; quum & numerum regum & annos ipſos conceptos haberent διφθέραι ſive κεφαλίδες Perſica, in quibus omnes reges & geſta regum, tàm Medorum quàm Perſarum, perſcribi ſolita perhibet Diodorus. Itaq; ab illis diſcedere eſt hiſtoria præſcribere.* Tantâ nimirum confidentia ad unum Cteſiam διφθέρας Perſarum jactitantem provocare, non profectò convenit illi ſententiæ paulo ante ab eodem pronunciatæ.

CAPVT II.

Cteſianam Medorum æram à Scaligero male ad periodum Iulianam eſſe collatam.

ANteaquam Cteſiam dimittamus, videtur etiam admonendum aliquid de illa Cteſianæ Medorum æræ ad Iulianam Periodum collatione, quam Scaliger inſtituit. Finem ejus collocat anno 4161. initium 3841. Neutrum videtur eſſe ad Cteſiæ mentem. Neq; enim Cteſias voluit (ut ex Diodoro liquet) Aſtyagem aliquot annos unà cum Cyro regiâ potitum fuiſſe dignitate: Scaliger tamen ultima Aſtyagis conjicit in Cyri annum Perſicum octavum. Non item Cteſias Aſtyagi annos adſcripſit quadraginta, quod Scaliger fecit ſine ullo teſtimonio. Certè per eſt veroſimile, à Cteſia tantũ XXXV annos Aſtyagi eſſe adſignatos. Si Cteſias verò annos Aſtyagis non protendit ultra initia Cyri (quod veteres in annum I Olympiadis LV remittunt) ſed in proximo illam præcedente terminat, finis imperii Medorum pertinebit ad annum periodi Iulianæ 4153. A quo ejuſdem

regni

ſegni annorum ſummam, quæ eſt ſecundum Cteſiam tantum CCCXVII, ſi retro computes, initium Medici Imperij incidit in annum 3837.

Latet error partim in quinque ſuppoſititijs Aſtyagis annis, partim & quidem potiſſimum in eo, quod Scaliger loco certiſſimi argumenti habuerit Cyaxarem Medorum regem cæpiſſe anno ſecundo Olympiadis ſeptimæ triceſimæ. *Actum*, inquit, l. 3. canon. Iſagog. p. 314, *tum de epocha Beli atque regibus Medis eſſet, tum etiam de epocha Arbacis, niſi initium Cyaxaris haberemus, quem anno ſecundo Olympiadis* XXXVII *imperium iniiſſe & Euſebius noſter & alij veteres auctores ſunt. Deprehenſo itaque Cyaxaris initio non ſolum Arbacis ſed etiam Beli initium adipiſcimur. Iamdudum mendum apud Diodorum notavimus, apud quem legimus Cyaxarem regnum iniiſſe anno 2. Olympiadis* XVII, *quum legendum ſit ὀλυμπιάδος λζ non autem ιζ. eſt enim error librarij non autorũ.* Videtur quidem Euſebius id dicere quod ait Scaliger; poſſit tamen videri initium Cyaxaris in primã Olympiadis illius XXXVII collocare potius quam in alterum, ſi Latinum ſane videas Chronicon Euſebianum. Dixerit vero id Euſebius. Nondum certò tamen conſtat vero etiam conſentaneum id eſſe, aut omnino tale, cui ſtatim tutò poſſis credere. Certe ipſemet Scaliger Euſebiana plærumque ſolet accuſare neglectæ τῆς ἀκριβείας atque interdum perſtringit acerrimè. Diodorus verò non loquitur de vero Cyaxare, Ayſtiagis patre, ſed de Dejoce, quem per μνημονικὸν ἁμάρτημα, ut arbitror, Cyaxaris appellat nomine. Certe Herodoti ille ſententiam recitat de tempore Medorum regni ſatis recte, tantum quod primum regem appellet Cyaxarem qui Dejoces eſt. Dejocem verò non quidem ſecundo, tertio tamen Olympiadis XVII cæpiſſe, omnino

mniſto verum eſt; cùm Cyri initium pertineat ad annum 1. Olympiadis quinquageſimæ quintæ, & Medorum regnum *βασιλευτὸν* duraverit annos CL. quod poſtremum docuit nos Herodotus.

Hinc ſimul liquet, nihil eſſe cauſſæ quare verba Diodori contrà exemplarium fidem mutemus cum Scaligero, & pro Olympiade XVII trecesimam ſeptimam ſubſtituamus. Verba omnia Diodori recitabimus, tantum prout illa vertit doctiſſimus Rhodomannus, ut clariſſima ejus fiat ſententia. *Herodotus ſane qui Xerxis tempore floruit, Aſſyrios cùm quingentis annis Aſiæ imperium antea tenuiſſent, à Medis ſubactos eſſe, tradit. Hinc per multas ætates nullum fuiſſe regem qui ſummum imperium ſibi vendicaſſet; civitatemque ſuo quamque loco populari ſub adminiſtratione ſe continuiſſe. Tandem poſt multorum annorum decurſum Cyaxares (ait) vir iuſtitia inſignis à Medis ad regnum evectus fuit. Et hic primus vicinos Medis populos ſuæ ditioni ſubiunxit, ſummoque imperio initium dedit. Cuius poſteri ſubinde prolatatis in propinqua finibus regnum ampliârunt, ad usque Aſtyagem: quem Cyrus cum Perſis bello edomuit. Quorum nunc ſumma tantum capita perſtrinximus, ſingula deinceps, vbi ad competentia illis tempora deventum eſt, ſtylo noſtro diligentius evoluturi. Nam ſecundo decimæ ſeptimæ Olympiadis anno, ut Herodotus tradit, Rex à Medis Cyaxares evectus eſt.* Hæc Diodorus.

CAPUT III.

Tempora regni Medici ab Herodoto tradita exactè cum Sacris hiſtoriis convenire, eoq; veritati eſſe conſentanea.

CTeſiacis fabulis longe ſunt, me judice, veriora, quæ de Medici regni temporibus habet Herodotus. Imò non

non dubito illa veriſſima pronunciare, quod exactiſſimè conveniant cum monumentis Sacris, ad quæ tanquam ad cynoſuram omnia ſunt exigenda. Sed optimi viri & hiſtoriæ Græcæ patris ſententia primum ab obſcuritate eſt liberanda. Quod, niſi fallor, hunc in modum fieri poteſt. Herodotus l. I. ſcribit: *Medos centum ac duo de triginta annos, omni ſupra Halym fluvium Aſiæ dominatos, excepto tempore quo Scytæ regnaverunt.* Idem teſtatur Scytas Aſiæ imperium obtinuiſſe annos viginti octo, Cyaxaris Medorum regis ætate. Hinc conſequens eſt, ab initio ad finem uſque Aſiatici Medorum imperii fluxiſſe annos centum quinquaginta ſex. Cum vero eodem teſte regnaverit Dejoces annos LIII, Phraortes XXII, Cyaxares XL, Aſtyages XXXV, qui anni collecti ſunt tantum centum quinquaginta; neceſsũ eſt ſex reliqui fuerint ἀβασίλευτοι. quales aliquot Dejocis initia anteceſſiſſe idem Herodotus narrat. Hos centum & quinquaginta ſex annos ſi retro numeres, ab anno Iulianæ Periodi 4154 qui primus eſt Cyri in regno Perſico, incidit initium reipublicæ Medorum, adeoque eorum ab Aſſyriis defectio, in annum Iulianæ Periodi 3998.

Hæc temporum Medicorum hiſtoria pulcherrimè cum Sacris noſtris monumentis conſonat. Primum enim illa teſtantur, maximè omnium floruiſſe rem Aſſyriorum, circa illa tempora quãdo hæc ab Herodoto indicata Medorum defectio contigit. Florentiſſimas certè Aſſyriorum res indicant Teglatphulaſſaris, Salmanaſſaris, Sennacharibi geſta in Sacris memorata. Ante Medorum verò defectionem potentiſſimum fuiſſe Aſſyriorum imperium, in id profecto conſentiunt omnia ſcripta etiam τῶν ἔξω quotquot hanc rem attigerunt. Ex Sacris porrò literis iti-

C dem

Digitized by Google

dem manifeſtum eſt, Salmanaſſare rege, hoc eſt paulò ante defectionem, Medos non tantum paruiſſe Aſſyrijs ſed & adeo aſpere habitos, ut in eorum civitates Iſraëlitarum colonias Aſſyrij deduxerint. Quæ ratio ſubjectionis ſanè duriſſima eſt. Quid enim durius quàm ſi cogaris agros & urbes tuas alijs incolendas tradere? Imo haud obſcurè colligere eſt, jam tum, id eſt ſeptennio ante defectionem, Medos Aſſyrijs fuiſſe ſuſpectos affectatæ libertatis. Inter artes enim tyrannicas eſt, iſthuc colonias ducere peregrinas, ubi motus metuendi ſunt. Nullum ſanè eſt dubium, colonijs illis novis Iſraëlitarum, & quidem valde copioſis, irritatos Medorum animos, adeo ut ex eo maximè cæperint rebellandi occaſiones quærere. Cumprimis huc facit, quod codices Sacri memorant anno qui defectionem anteceſſit, Sennacharibum ingentem cladem paſſum, divina peſte 185000 militibus una nocte amiſſis, nec multò poſt à duobus filijs in ſacra æde interfectum eſſe. Tanta ſanè mala nunquam non in maximis imperijs motus atque ſeditiones civiles concitant, præſertim ſi qui potentiores malè erga rempublicam affecto ſint animo: quo erga Aſſyrios non potuerunt non eſſe Medi adeò ſerviliter habiti, nec adeò pridem colonijs peregrinorum validis irritati.

In illud verò Sennacharibi tempus incidere hæc Medorum initia certiſſimum ex Sacris eſt. Vt enim accuratior docet Iſraëliticorum temporum ſupputatio, quartusdecimus annus Ezechiæ Iudæorum regis, quem ſignat clades illa divina & mors Sennacharibi, idem eſt cum periodi Iulianæ anno 3987 cui proximo defeciſſe Medos Herodotus perhibet. Quid? quod Herodoteo anno illo

defe-

defectionis Medorum Sardanapalum, à quo Medos defeciſſe vulgaris eſt fama, Aſſyrijs imperaſſe itidem Sacris noſtris codicibus ſignificetur. Referunt videlicet illi Sennacharibo ſucceſſiſſe filium Aſſar haddon: quem LXX interpretes *Ἀσορδὰν* appellant, hanc autem vocem peraffinem eſſe Sardanapali, nemo non videt. Et verò forte audiit ille Aſardan-bal; ut Græcis facile fuerit inde ſuum Sardanapalum conficere. Niſi mavis Nabal à ſuis dictum per contemptum, regem luxu & ſtultitia perditum. Deformitatem aliquam nomine videtur & Cicero notaſſe l. 3. de legibus: *Sardanapalus ille vitijs multò quam nomine ipſo deformior.* Ioſephus Scaliger in *animadverſionib. Euſebianis p. 59.* notat, in manuſcriptis nomen illud ſcribi Sardanapallus, pallum autem & phallum idem eſſe: ut nomen non minus fuerit obſcœnum atque vita.

Quod de Beleſis Babylonii rebellione, Medorum defectionem comitante, refert fama, itidem fidem aliquā accipit ex Sacris literis noſtris. Memorat quippe, Merodach Baladan Babyloniorum regē, forte eodem quo Sennacharibus interiit anno, ad Ezechiam tanquam ad amicum miſiſſe legatos, ſciſcitatum de prodigio retrogradæ ſolaris umbræ. Quis crediderit vero ad hoſtem Aſſyriaci imperii amicam adeò miſſam legationem, niſi ab eo qui itidem in illam rempublicam malo erat animo? Certè præfectus aliquis regis Aſſyriorum, integris reip. rebus, non id fuiſſet auſus.

Denique id etiam haud parum confirmat Herodoti hiſtoriam, quod luculentè pateat ex Scripturis, poſt Sennacharibum illico decreviſſe horribilem illam Aſſyriorum potentiam. Non ſolet autem potentia tantum decrementum pati niſi mutato reipubl. ſtatu & defectione

 ſub-

ſubditorum. Per Medorum autem defectionem magnam & primam jacturam paſſos Aſſyrios, certum eſt. Taceo nunc, quod quæ de Scytis, Ægyptiis, Babyloniis, Aſſyriis cum Medorum hiſtoria connectit Herodotus, Cteſias autem ſilentio præteriit, itidem conveniant planè cum hiſtoria Sacra, neque præter Cteſiacas fabulas ab Herodoto temerè quid diſſentiat. Quod magnum veritatis argumentum eſſe, nemo prudens negaverit.

Cæterùm hiſce omnibus expenſis nihil ſupereſt dubii, quantum arbitror, tempora Medorum defectionis ab Herodoto recte aſſignata eſſe. Superpondij tamen loco addemus teſtimonia duo, alterum Dionyſii Halycarnaſſei hominis κριτικωτάτε, alterum Ioſephi qui primus ſuorum ad hiſtoriam Sacram aliarum gentium annales contulit. Dionyſii verba ſunt lib. 1. c. 2. Antiquitatum Romanarum: *Antiquum illud Aſſyriorum Imperium retro ad fabuloſa uſque pertingens tempora, modicam quandam Aſiæ partem obtinuit: deinde in Medos translatum, & auctum etiam opibus, non longo duravit tempore, ſed in quarta ætate deſiit.* Hoc videlicet illud eſt quod ſcribit Herodotus, imperium illud in rege quarto Aſtyage finem ſuum accepiſſe. Ioſephus *libro decimo Antiquit. Iudaicarum c. 3.* ubi de Ezechia agit: ἐν τέτῳ τῷ χρόνῳ συνέβη τὴν τῶν Ασσυρίων ἀρχὴν ὑπὸ Μηδῶν καταλυθῆναι.

Habent igitur ſeſe tempora Reipubl. Medorum ad Periodum Iulianam comparata, quemadmodum in ſubjecto laterculo videre eſt.

Anni

Anni reipubl.	Anni periodi Iul.	Anni collecti.
1 ἀβασίλευτος	3098	1
6 ἀβασίλευτος	4003	6
1 Dejocis	4004	7
53 Dejocis	4056	59
1 Phraortis	4057	60
22 Phraortis	4080	81
1 Cyaxaris	4081	82
40 Cyaxaris	4120	121
1 Aſtyagis	4121	122
35 Aſtyagis	4153	156

CAPVT IV.

Poſt Medorum defectionem ſatis diu ſuperfuiſſe Aſſyriorum rempublicam, idq; rectè ab Herodoto eſſe traditum, ex ſacra hiſtoria demonſtratur.

NUm defectione Medorum interierit ſtatim omne Aſſyriorum imperium nec ne, jam ante diximus, itidem inter ſe diſſentire Herodotum & Cteſiam. Prius narraſſe Cteſiam liquet ex Diodoro Siculo, qui late excidium illud ex Cteſia recenſet *l. 2. Biblioth.* Quin videntur ſecundum Cteſiam Medi in omne Aſſyriorum imperium ſimul ſucceſſiſſe. Poſterius Herodotus memoravit. Nam principes Medos in libertatem ſeſe aſſeruiſſe, eorum autem tantùm exemplum dein alios populos ſecutos: Medos porro ſolius ſuæ gentis libertate fuiſſe contentos uſque ad Phraortem regem, h. e. per annos quinquaginta novem: Phraortem vero primùm Perſas, mox

alium atque alium Aſiæ populum Medorum imperio ſubjeciſſe. Ea verò potentia etiam tum adhuc floruiſſe Aſſyrios Nini incolas, ut Phraortes *expeditione adverſus illos ſuſcepta ſecundo ac viceſimo quam regno poſitus eſt anno, cum plaraq; exercitus parte perierit.* Hujus filium Cyaxarem ſtatim initio regni in paternæ necis ultionem Ninum urbem obſediſſe: non tamen niſi poſt Scytas deletos, circa ultima tempora Cyaxaris admoto iterũ exercitu Ninum in Medorum poteſtatem veniſſe. Hæc omnia narrat Herodotus *l.1.* ubi Medici regni geſta potiſſima recenſet. Alibi in eodem libro ſatis clare ſignificat, pene eadem tempeſtate bellum quod inter Lydos & Medos erat exortum Labyneti Babylonii regis interventu compoſitum eſſe: imò poſt Nini urbis interitum Babylonem à Nitocri regina operosè demum munitam ſuiq; juris manſiſſe ad Cyri uſq; tempora.

Etiam verò hanc Herodoti narrationem Cteſiacis illis longè eſſe veriorem, imò Cteſiaca illa omnia à vero eſſe alieniſſima non minus luculentè ex Sacris literis diſcere eſt quam illa de temporibus Medicæ defectionis. Etenim Medos in omnia Aſſyriaci imperij nunquam ſucceſſiſſe (ut de illo dicam prius) argumento eſt quod in ſacris nullum extet veſtigium Medorum potentiæ in Syriam trans Euphratem porrectæ, etſi de illarum regionum ſtatu omni haud pauca commemorentur. Imò tradunt codices illi, Babylonios à Nubochodonaſare uſque ad Cyrum late per omnes illas terras in AEgyptum uſque imperitaſſe. Nabuchodonoſor certe Danieli audit c. 11. 37. *rex regum, cui Deus cæli regnum & fortitudinem & imperium & gloriam dederit.* Non corruiſſe porro illico cum Medorum defectione Aſſyriorum imperium, conſtat ex eo primum, quod Manaſſes Ezechiæ filius Iudæ rex ab Aſſyriorum

rum

rum exercitu captus ac catenis vinctus Babylonem deductus ſit 2. *Paralipom.* XXXIII. 11. Manaſſes verò regnare cœpit anno Periodi Iulianæ 4013 Medicæ defectionis XVI. Hinc ſane diſcere eſt, Babylonem ipſam quæ Mardokempado rege videtur Medorum exemplo defeciſſe, ſub jugum Aſſyriacum iterum rediiſſe, eoque Aſſyriis non tantum Cœleſyriam & Phœniciam ſed Meſopotamiam quoq; & Chaldæam, poſtquam Medi jamdudum defecerant, paruiſſe. Quamdiu illa potentia duraverit haud equidem dixerim. Manaſſes enim libertati reſtitutus ſui videtur fuiſſe juris, nulli fortaſſis amplius obnoxius, ut qui aluerit in omnibus Iudeæ munitis urbibus exercitum. Ne quidem poſteri ejus imperio Aſſyriaco fuere ſubjecti, quantum liquet ex ſacris. Solum Ioſiam Manaſſis nepotem Aſſyrios, non niſi comiter tamen, obſervaſſe, colligere eſt ex illo quod Ægyptij in Aſſyrios ducentibus exercitum ſeſe ac ſuos oppoſuerit. Neq; enim aliam temere cauſſam conatuum Ioſiæ attuleris: ut patet ex verbis Nechi Ægyptij II Paralipom. c. XXXV, 25. Id certum eſt ultimo Ioſiæ anno, h. e. periodi Iulianæ 4099, cum Aſſyrijs ad Euphratem pugnare conatum eſſe regem illũ Ægyptium. II Reg. XXIII, 29: *In diebus eius aſcendit Pharao Nechorex AEgypti contra regẽ Aſſyriorum ad flumen Euphratem.* Ejuſdem adhuc Ioſiæ regis ætate Zophonias Nini urbis excidium tanquam futurum prædixit. Verba ejus cumprimis ſunt memoranda c. II. 13 *Et extendet manum ſuam ſuper aquilonem & perdet Aſſur, & ponet Niniveh in ſolitudinem & vaſtitatem ſicut deſertum. Et accubabunt in medio eius greges, & omnes beſtiæ gentium, etiam onocrotalus, etiam ericius in ſuperliminaribus eius commorabuntur: vox avis cantabit in feneſtris, deſolatio erit in poſtibus, quoniam cedrum eius nudavit. Hæc eſt urbs illa lætabunda, quæ*

habi-

habitabat confidenter, quæ dicebat in corde ſuo, Ego ſum, & extra me non eſt alia præter me. Quomodo ergo facta eſt in deſertum cubile beſtiæ? Hæc Propheta. Incidunt autem Ioſiæ tempora in ætatem regis Cyaxaris, à quo Ninum penitus exciſam tandem eſſe memorat Herodotus. Mirificè verò & Ezechiel cum Herodoti narrationibus conſentit. Anno enim duodecimo (quem credibile eſt eſſe captivitatis Iechoniæ, adeoque periodi Iulianæ 4123) futurum interitum regni Ægyptii exemplo Aſſyrij jam exciſi quaſi confirmat. Verba ejus ſunt c. XXXII 22. *Ibi* (in inferno ſcilicet) *Aſſur & omnis multitudo eius: in circuitu illius ſepulchra eius: omnes interfecti ceciderunt gladio, cuius ſepulchra poſita ſunt in lateribus ſepulchri: eſtque multitudo eius per circuitus ſepulchri eius: omnes ipſi interfecti ceciderunt gladio, qui dederunt formidinem in terra viventium.* Eſt verò ille annus ab Ezechiele deſignatus, Aſtyagis quintus atque ita quintus à Cyaxaris obitu, quem ultimis imperii annis Ninum evertiſſe teſtis eſt Herodotus. Ezechiele adhuc proximior Herodoto eſt Ieremias, cujus hæc ſunt verba capit. L 18: *Propterea hæc dicit Dominus exercituum, Deus Iſraël: Ecce ego viſitabo regem Babylonis & terram eius ſicut viſitavi Aſſur.* Contigiſſe nimirum hoc vaticinium anno quarto Zedechiæ, liquet ex capitis LI verſu 59: quartus autem Zedechiæ eſt periodi Iulianæ 4115 & Cyaxaris trigeſimus ſeptimus. Quo confirmatur, hoc demum tempore Aſſyrium regnum funditus everſum eſſe: id quod & Herodotus docuit. Eum ſanè in modum everſum iri Babylonem, cernere eſt in capite L. Quid? quod ejus cladis, quam Medos paſſos eſſe ab Aſſyrijs Phraorte rege idem docet Herodotus, luculenta exſtet memoria in Iudithæ hagiographis? Sanè c. I, 6. legitur à Nabuchodonoſore Aſſyriorum rege victum

ingen-

ingenti prçlio Arphaxadum Medorum regem. Hunc autem non eſſe Dejocem, ut quidam volunt, argumento eſt quod Dejocem ſolis Medis inperaſſe nec in prælio ab Aſſyrijs ſuperatum perhibeat Herodotus: Arphaxadus autem multas gentes imperio ſuo ſubjugaverit, & in prælio adverſus Aſſyrios perierit, ut habet Iudithæ hiſtoria. At de Phraorte Herodotus: *Phraortes ſolo imperio Medorum non contentus, bellum ante omnes intulit Perſis, eóſque primus in poteſtatem redegit. Quibus nationibus potitus, valida utrâque, mox Aſiam ſubegit, aliam deinceps atq; aliam invadendo gentem, donec ad Aſſyrios oppugnandos pervenit; ad eos Aſſyrios qui Ninum incolebant, quondam omnium principes, ſed tunc à ſocijs per defectionem deſertos, alioqui per ſe benè habentes. Adverſus hos expeditione ſuſcepta Phraortes, ſecundo ac viceſimo quàm regno potitus eſt anno, cum plæraque exercitus parte periit.* Quæ omnia Arphaxado pulchrè conveniunt. In uno diſſenſio eſt, quod Herodotus Ecbatanam ſcribat conditam à Dejoce, auctor hiſtoriæ Iudith ab Arphaxado. Sed forſitan incepit Dejoces Phraortes perfecit: ſat frequens autem eſt ſcriptoribus, ut opus alij primo auctori alij illi qui ultimam imponit manum acceptum ferant. Eſt autem annus ultimus Phraortis periodi Iulianæ 4080, Ioſiæ regis Iudæorum nonus. Quo tempore à populis etiam Syriæ, Meſopotamiæ, Ciliciæ & Phœniciæ Aſſyrios fuiſſe per defectionem deſertos, clarè itidem loquitur Iudithæ liber: *Tunc* inquit c. 1. 7. *exaltatum eſt regnum Nabuchodonoſor & cor eius elatum eſt, & miſit ad omnes qui habitabant in Ciliciâ & Damaſco, & Libano, & ad gentes quæ ſunt in Carmelo & Cedar, & inhabitantes Galilæam in campo magno Eſdrelon, & ad omnes qui erant in Samariâ, & trans flumen Iordanem uſque ad Ieruſalem, & omnem terram Ieſſe, quouſque perveniatur ad termi-*

Digitized by Google

nos AEthiopia. Ad hos omnes miſit nuncios Nabuchodonoſor rex Aſſyriorum, qui omnes uno animo contradixerunt, & remiſerunt eos vacuos, & ſine honore abierunt. Tunc indignatus Nabuchodonoſor rex ad omnem terram illam, iuravit per thronum & regnum ſuum, quod defenderet ſe de omnibus regionibus his. Cæterùm poſt cladem illam Medorum Aſſyrii veteris potentiæ jura acerrime iterum vindicarunt, per Holofernem ducem; ut hagiographa illa luculentè narrant. Quin veroſimile eſt hinc ortum eſſe cultum illum quo multis pòſt annis Aſſyrios adhuc proſequutus eſt Iudæorum rex optimus Ioſias.

Indubie verò brevi rurſum defecit rediviva Aſſyriorum illa potentia, turpi fuga Holofernis exercitu Palæſtinam relinquente, & Scytharum illa inuſitata felicitate in Ægyptum & Palæſtinam uſque excurrendi, quam memoriæ commendavit nobis unus Herodotus *l. 1.* præterquam quod judicia quædam ejus in Sacris etiam, apud Ieremiam & Ezechielem præcipue, reperire ſit. Acceſſit, pòſt Scythas, Cyaxaris iſthæc potentia eximia quâ potuit ipſam Ninum tandem excindere, teſte Herodoto. Cum excidio autem tam vaſtæ urbis ſimul funditus quoq; everſum eſſe imperium Aſſyriorum nemo eſt qui dubitet. Contigit autem ille Nini interitus ultima Cyaxari ætate, ut ex Herodoto haud obſcurum collectu eſt. Labaſcentis Aſſyriorum potentiæ circa annum Nabonaſſareum cxl. argumentum eſt Babylonici pariter & Ægyptii regni per illa tempora ingens robur. Etenim Sacræ nos hiſtoriæ docent auſum tum Nechum AEgyptium omnia quæ juris erant Aſſyriaci cis Euphratem ſibi ſubjicere. Sic & Nabuchodonoſarem Babylonium Aſſyriis obnoxium non fuiſſe, ex Sacris, ut & alijs qui ejus meminerunt ſcriptoribus, perſpicuum eſt.

Verùm

Digitized by Google

Verùm de ſtatu Aſſyriorum poſt Medicam defectionem plus ſatis fortè dictum eſt.

CAPVT V.

Herodoti de Medici regni temporibus narrationes conſentaneas etiam eſſe antiquiſſimis finitimarum gentium hiſtoriis.

TEmpora & fortunam Medici regni rectè ab Herodoto deſcripta eſſe, ex ijs quæ attulimus in medium, ſole clarius eſt. Ne quis tamen putet tantùm Sacræ hiſtoriæ auctoritate fidem omnium ſtare, argumenta veri ex Syriorum, Babyloniorum, Ægyptiorum aliorumque populorum antiquiſſimis annalibus addemus.

Primum autem, Aſſyriorũ imperium paulo ante Medorũ illam ab Herodoto indicatã defectionem, nõ tantum fuiſſe ſuperſtitẽ, ſecus quã tradidit Cteſias, ſed omnino maximè tũ floruiſſe demonſtrabimus. Salmanaſſaris potentiam ex Tyriorum annalibus hiſce verbis narrat Menander Epheſius apud Ioſephum l. ix Antiquit. c. xiv. Καὶ Ἐλυλαῖος ὄνομα, ἐβασίλευσεν ἔτη τριάκοντα ἕξ· οὗτος ἀποστάντων Κιτταίων, ἀναπλεύσας, προσηγάγετο αὐτοὺς πάλιν. ἐπὶ τούτους πέμψας ὁ τῶν Ἀσυρίων βασιλεὺς, ἐπῆλθε Φοινίκην πολεμῶν ἅπασαν. ὅς τις σπεισάμενος εἰρήνην, μετὰ πάντων ἀνεχώρησεν ὀπίσω. ἀπέστη τε Τυρίων, Σιδὼν καὶ Ἄρκη καὶ ἡ Παλαίτυρος, καὶ πολλαὶ ἄλλαι πόλεις, αἳ τῷ τῶν Ἀσυρίων ἑαυτὰς βασιλεῖ παρέδοσαν. διὸ Τυρίων οὐχ ὑποταγέντων, πάλιν ὁ βασιλεὺς ἐπ' αὐτοὺς ὑπέστρεψε, Φοινίκων συμπληρωσάντων αὐτῷ ναῦς ἑξήκοντα, καὶ ἐπικώπους ὀκτακοσίους, οἷς ἐπιπλεύσαντες Τύριοι ναυσὶ δεκαδύο, τῶν νεῶν τῶν ἀντιπάλων διασπαρεισῶν, λαμβάνουσιν αἰχμαλώτους ἄνδρας εἰς πεντακοσίους. ἐπετάθη δὴ πάν-

των ἐν Τύρῳ πάλιν μετὰ ταῦτα. ἀναζεύξας δ' ὁ τῶν Ἀσσυρίων βασιλεὺς κατέστησε φύλακας ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ καὶ ὑδραγωγῶν, οἳ διεκώλυσαν Τυρίους ἀρύσασθαι, καὶ τοῦτο ἔτεσι πέντε γινόμενοι ἐκαρτέρησαν πίνοντες ἐκ φρεάτων ὀρυκτῶν. *Is deinde qui Eluleus nominabatur regnavit annos triginta ſex. Hic deficientes Citiaeos cum claſſe eò profectus ſub imperium ſuum retraxit. Contra quos miſſo exercitu Aſſyriorum rex Phœnicem totam invaſit: facta deinde pace, cum copiis domum reverſus eſt. Paulo poſt Sidon, Arce, Palatyrus cum multis aliis oppidis à Tyriis ad Aſſyriorum regem defecerunt: Et cum ſoli Tyrii facere eius imperata detractarent, reverſus eſt contra eos cum ſexaginta navibus, quas Phœnices inſtruxerunt impoſitis & octingentis remigibus. Quibus occurrentes Tyrii, cum duodecim navibus diſiecta hoſtili claſſe, quingentos ex ea captivos abduxerunt; quo facinore non mediocrem rei navalis gloriam ſibi comparaverunt. Revertens autem rex Aſſyrius cuſtodes ad fluvium & aquæ ductus diſpoſuit, qui aquari Tyrios prohiberent: quod cum per continuos quinque annos fieret; coacti ſunt effoſſis puteis inde ſe ſuſtentare.* Hæc omnia Tyriorum annales.

Sennacheribi in Aſiam & Ægyptum expeditiones commemoravit Beroſus Chaldæus apud Ioſephum l. x. c. i. Sed ipſa verba Beroſi exciderunt. Ioſephus ita loquitur: Βηρωσὸς δ' ὁ τὰ Χαλδαϊκὰ ἐγγραψάμενος, μνημονεύει τοῦ βασιλέως τοῦ Σεναχηρίβου, καὶ ὅτι τῶν Ἀσσυρίων ἐπῆρχε, καὶ ὅτι πάσῃ ἐπεστρατεύσατο τῇ Ἀσίᾳ καὶ τῇ Αἰγύπτῳ, λέγων οὕτως. *Beroſus autem Chaldaicarum rerum ſcriptor Sennacheribi regis meminit; & quod apud Aſſyrios regnaverit, totamque Aſiam atque Ægyptum bello infeſtaverit, his verbis narrat.* Ex Aegyptiorum ſacerdotum narrationibus refert Herodotus l. 2, hujus Sannacheribi, quem Aſſyriorum & Arabum regem appellat, validam expeditionem in Aegyptum.

Porro cum Sardanapalo non defeciſſe Aſſyriorum

regnum

regnum teſtis locuples eſt etiam Caſtor Rhodius, Ioſepho, Africano, Euſebio, Tatiano & aliis laudatus chronographus, quem libros duos de Babylone, unum de Nilo, unũ χρονικῶν ἀγνοημάτων, unum de iis qui imperio maris ſunt potiti, edidiſſe auctor eſt Suidas. Liber ille de temporum ignoratione fortè dictus eſt Canon, & ex eo deprompta illa ſivè Iulii Africani ſive Euſebii quæ habentur in Græcis Euſebianis Scaligeri pag. 38: Ἕτεροι φασὶ (verba Euſebiana ſunt) μετὰ Σαρδανάπαλον κρατῆσαι τῆς Ἀσσυρίων ἀρχῆς Νίνον. ὥς που καὶ Κάστωρ ἐν τῷ κανόνι αὐτοῦ φησὶν ὧδε· Πρώτους μὲν εἶναι τοὺς Ἀσσυρίων βασιλεῖς κατατετάχαμεν, τὴν μὲν ἀρχὴν ἀπὸ Βήλου πεποιημένους· τοῦ δὲ τὰ τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἔτη μὴ παραδίδοσθαι σαφῶς, τοῦ μὲν ὀνόματος μνημονεύομεν, τὴν δ' ἀρχὴν τῆς χρονογραφίας ἀπὸ Νίνου πεποιήκαμεν, καὶ καταλήγομεν ἐπὶ Νίνον τὸν διαδεξάμενον τὴν βασιλείαν παρὰ Σαρδαναπάλου. Idem fortaſſe teſtati ſunt illi quibus auctoribus Africanus prodidit, Aſſyrios quadraginta unum reges habuiſſe eorumque imperium duraſſe annos mille quadringentos & octoginta quatuor. Quinq; enim illi reges & annos centum viginti quatuor plures quàm Cteſias numerarunt.

Non in omnia porro Aſſyriorum ſucceſſiſſe Medos, ſed ſaltim Babylonios latiſſime dominatos eſſe omni Syriæ, non minus ferè ex Beroſi, Megaſthanis, Alexandri Polyhiſtoris fragmentis eſt diſcere, quàm ex codicibus Sacris. Pertinent enim huc illa Beroſi de Nabuchodonoſare ejuſque poſteris quæ recitat Ioſephus l. x. Antiq. c. 12. & l. 1. contra Apionem, ut & quæ Abydenus habet ex Megaſthene apud Euſebium l. ix. προπαρασκευῆς c. 41. quæ denique ex Alexandro Polyhiſtore idem Euſebius recitat l. ix cap. 39.

De tempore quoque everſæ Nini haud multum ab

Herodoto, plurimùm verò à Cteſia diſſentit Ioſephus. Libro quippe IX Antiquit: c.XI Naumi Prophetæ de Nini excidio vaticinium, centum quindecim annos poſt regem Iothamum eventu ait eſſe comprobatum: quod tempus cum primordio Cyaxaris convenit, qui tamen ſub finem demum vitæ Ninum deſtruxit.

Cum Herodoto præterea facere Ioſephum ut & Dionyſium Halycarnaſſeum de tempore Medicæ defectionis, jam tum ſupra dictum eſt. Licet verò addere & Vellejum Paterculum. Ille enim *l.1.c.6.* ita loquitur: *Inſequente tempore imperium Aſiaticum, ab Aſſyriis qui id obtinuerunt annis mille ſeptuaginta, translatum eſt ad Medos, ab hinc annis ferme ſeptingentos ſeptuaginta.* In hunc modum enim habent conſtanter codices cum typis excuſi tum manuſcripti, non verò DCCCLXX ut Lipſius & Scaliger legendum cenſent. Edidit autem hiſtoriam ſuam Vellejus Marco Vinico conſule, h.e. (ut Faſti Conſulares monſtrant) anno Periodi Iulianæ 4743: à quo retro ſi numeres annos ſeptingentos ſeptuaginta pervenis quidem ad annum periodi ejuſdem 3983, qui quindecim tantùm annis defectionem anteceſſit: attamen ipſe quoque Vellejus ſatis ſignificat juſto longius eſſe intervallum illud inter Vinici conſulatum & Medorum initia, eoque diſertè tot *fermè* annos effluxiſſe ſcribit.

Magnum poſtremo veritatis argumentum eſt, quod poſita Herodoti ſententia de tempore defectionis Medicæ, longè magis verò appareant conſentanea quæ de Aſſyriaci imperii duratione paſſim traduntur quam ſi Cteſiæ fabulis inhæreas. Verùm hoc ſeorſum demonſtrare fortaſſis fuerit haud abſque operæ pretio.

Digitized by Google

CAPUT VI.

Epocham aliaq; ampliſſimi Aſſyriorum imperii definire ob ſcriptorum veterum diſcordiam difficile quidem eſſe, aliquid tamen de illis colligi poſſe ex Hiſtoriâ ſacrâ.

INitio Medici regni conſtituto, Aſſyriorum tempora digeri certius poſſunt, utpote quum Medicum initium quaſi regat horum ἐποχήν. Omnes enim penè Aſſyriaci imperii tempora ad Medorum defectionem uſque numerant.

Numerant verò alii aliter. Eoque primùm narrationes potiores recenſebimus. Herodotus *l.1.* inquit: *Aſſyriis annis quingentis viginti ſuperiorem Aſiam obtinentibus primi Medi ab ipſis deficere ceperunt.* Diodorus Siculus *l.11. c.25. Ad eum propè modum & cæteri reges ad XXX hominum ætates per ſucceſſionem paternum imperium adminiſtrarunt ad Sardanapalum uſq;, cuius tempore Aſſyriorum imperium, cum annos cIↄ CCC LX, (ut Cteſias Gnidius libro ſecundo tradit) duraviſſet ad Medos devolutum eſt.* Idem c.28: *Hoc ergo modo Aſſyriorum imperium, quod à Nino ad trigeſimam uſq; progeniem cIↄ CCCC, ampliùs annos ſteterat, à Medis everſum eſt.* Sed poſteriore hoc loco indubie irrepſit nota unius centenarii, adeoque ſcribendum eſt cIↄ ccc. Iuſtinus Trogi epitomator l.1. *Imperium Aſſyrii qui poſteà Syri dicti ſunt, annos cIↄ CCC, tenuere &c. Poſtremus apud eos regnavit Sardanapalus, vir muliere corruptior.* Vellejus Paterculus l.1. *Inſequenti tempore imperium Aſiaticum ab Aſſyriis, qui id obtinuerant annis mille ſeptuaginta, translatum eſt ad Medos.* Cephalion neſcio quis in Euſebianis Græcis Scaligeri p.30. ubi Nini Semiramidis

dis filii meminiſſet, addit: καὶ τῶν λοιπῶν εἰς χίλια ἐτῶν ἀριθμὸν ἦρχον παῖς παρὰ πατρὸς ἐκδεχόμενος τὴν ἀρχήν. Proxime autem hic convenit cum Vellejo, utpote quum mille annos velit à ſucceſſoribus Nini & Semiramidis regnatum eſſe. Euſebius in chronico Latino *edition. Scaligeri p. 111. Uſq; ad id tempus fuiſſe reges Aſſyriorum hiſtoria refert. Et fiunt ſimul anni M CXCIIX. Omnes autem regni Aſſyriorum à primo anno Nini ſupputantur MCCXL.* In ejuſdem Græco chronico Iulio Africano auctore adſcribuntur imperio Aſſyriaco anni CIↃ CCCC LXXXIV. Ioſephus Scaliger ab initio Beli ad Sardanapali obitum colligit annos M CCCC LXXXIV. Mitto aliorum diſſonas ſententias.

Non minor autem eſt diſſenſio & de Imperii illius cum amplitudine tum regum numero. Etenim Africanus quadraginta unum, Euſebius triginta ſex recenſet. Vellejus Paterculus: *Sardanapalum tertio & triceſimo loco ab Nino & Semiramide natum*, refert. Cephalionis verba ſunt: τοὺς δὲ βασιλεῖς εἴ τις εἰδῆσαι βούλεται, Κτησίας φησὶν ὁ λέγων τὰ ὀνόματα αὐτῶν, ἃ οἶμαι καὶ γ. Diodorum audivimus jam tum imperium illud ad triginta hominum ætates, item ad trigeſimam uſque progeniem duraſſe. Idem Sardanapalum appellat à Nino trigeſimum. Scaliger tamen à Diodoro vult agnoſci reges triginta quinque, eoque corrigendum ultima illa & ſcribendum Σαρδανάπαλος δὲ τριακοστὸς καὶ πέμπτος, quoniam ita legerit Euſebius. Et ſane legitur ita in Græcis Euſebianis Scaligeri p. 29. l. 49: attamen cum alibi etiam, & bis quidem, non niſi triginta reges habeat Diodorus, veriſimilius eſt nihil mutandũ in tertio iſto loco & in Euſebiana perperam illud καὶ πέμπτος præterque Diodori mentem irrepſiſſe. Conſuli tamen Scaliger po-

teſt,

teſt, ſi ita libet, *Notis ad Euſebiana p.254. Libro 3. canon. Iſagogicor. p.281. & p.312.*

Porrò idem Diodorus ita narrat, quaſi à Nino & Semiramide omnia Aſiæ à Tanai uſque ad Nilum, præter Indiam, fuerint domita, quaſique tàm latum imperium ad poſteros conſtanter propagatum primùm in Sardanapalo defecerit. Idem & alii nonnulli memorant. Herodotus verò Aſiaticum illud imperium reſtringit ad ſolam Aſiam ſuperiorem. Hunc ſequitur Dionyſius Halycarnaſſenſis l.1. c.2: *Antiquum illud Aſſyriorum imperium retrò ad fabuloſa uſq; pertingens tempora, modicam quandam Aſiæ partem obtinuit: deinde in Medos translatum, & auctum etiam opibus non longo duravit tempore. Perſæ porro Medis devictis Aſiæ quidem penè totâ tandem potiti ſunt, cæterum Europæas etiam gentes bello tentare auſi non multùm profecerunt.*

In tanta ſcriptorum diſcordia verum à falſo diſcernere quàm ſit difficile nemo non videt. Indubie tamen illa ſunt veriſſima quæ ſacris hiſtoriis magis ſunt conſentanea. Produnt autem illæ, principē filium Chuſi Chamiq; nepotem Nimrodum cæpiſſe potentem eſſe in terris. *Fuit autem,* (inquit Moſ. Geneſ. x.) *principium regni eius Babylon & Arach, & Acbad, & Chalanne in terrâ Sennaar. De terrâ illa egreſſus eſt Aſſur & ædificavit Niniven, & plateas civitatis, & Chale, Raſin quiq; inter Niniven & Chale, hæc eſt civitas magna.* Eſt autem Sennaar regio Babylonica, Σεναὰρ τῆς Βαβυλωνιάς dicta etiam Heſtiæo Mileſio apud Ioſeph. *l. 1. Antiq. c.7.* Atq; ita omnes Nimrodi urbes unius illius regionis ambitu fuerunt definitæ. Et vero Arach videtur eſſe Aracca urbs à Ptolomæo in Suſiana collocata; Chalanne Calliniſum oppidum ad Euphratem Ammiano etiam memoratum l.23: nec inſcitè creditur ab Acad Acabenen di-

Digitized by Google

ctam corrupte tamen pro Acadene. Hoc regnum itaque Sennaar ſeu Babylonium Nimrodo auctore,eſt à diluvio inter magna antiquiſſimum,indubiè tamen recentius,utut haud multùm, gentium diſperſione & confuſione linguarum. Inſequenti demum tempore cœpit Aſſur(incertum Semi filius, an unus poſterorum Nimrodi, an denique populus Aſſyriorum) Nino aliiſque urbibus exſtructis novum regnum in Aſſyria circa Tigrim amnem condere. A Chale enim videtur regio Calachæna Straboni memorata *l.XI, & initio XVI.* ut Reſin audit Reſaina Ammiano *l.XXIII.* Cæterùm quo demum tempore cæperit illud Aſſyrium regnum, in Sacris haud definitur. Etſi enim ſtatim poſt Nimrodum recitetur Aſſur, familiare tamen Sacris eſt ſcriptoribus ut & aliis,connectere hiſtorias rerum magno temporis intervallo ſeparatarum.

Abrahami ætate, anno circiter periodi Iulianæ 2794, certum eſt per Syriam nihil valuiſſe Aſſyrios, ſed ſuperfuiſſe etiam tùm Babyloniorum regnum, ut tamen latiſſimè tùm imperaverint Elamitæ. Sunt enim Elamitæ illi qui Elymei alias uſurpantur Medis contigui apud Strabonem l.xvi. Plinium l.v.c.26.& 27. Livium l.xxxvii. adeoque trans Tigrim habitarunt: & tamen horum regi Cedar-Laomari ſervierunt aliquamdiu reges Sodomæ & Gomorræ. Geneſ.xiv,4. Vt proinde quicquid à Medorum finibus uſque in Palæſtinam porrigitur Elamitis tum videatur paruiſſe. Comprehenditur vero illo ſpacio etiam Aſſyria. Forte igitur tum nondum inſtitutum erat regnum illud. Certe ſi jam cæpit, veroſimile eſt Elamitis paruiſſe.

Numeror. xxiv, 22. ait Bileam de Cinæis: *Aſſur capiet te.* Indubie igitur tum jam ortum erat Aſſyriorum

riorum regnum. Cæterum potentiam illius imperii trans Euphratem ſeſe haud porrexiſſe aliquàmmultis pòſt ſeculis, & quidem ante Iphiti fortaſſis æram, argumento eſt, quod ejus imperii cis Euphratem nulla vel minima fiat mentio in Sacra hiſtoria ante regem Phul, quæ tamen defectionem Medicam tantùm quinquaginta circiter annis præceſſit. Meſopotamiæ itidem illos haud imperaſſe anno periodi Iulianæ 3288, liquet ex libro Iudicum cap. III, 8. ubi Chuſanriſathaim Meſopotamiæ rex ea ſcribitur fuiſſe potentia, ut Iſraëlitas, ſatis longè diſſitum populum, integros octo annos ſervire ſibi fecerit. Eandem ſui adhuc juris fuiſſe ætate Davidis, haud obſcure patet ex iis quæ narrantur 1. Paralipom. XIX. Imò videntur ultimo demum tempore, Phulle fortaſſis rege, Meſopotamiæ potiti Aſſyrii. Ita enim inter alia loquitur Sennacheribi legatus II Reg. XIX, 12. *Numquid liberaverunt dii gentium ſingulos quos vaſtaverunt patres mei, Gozam videlicet & Haran, & Reſeph, & filios Eden qui erant in Thalaſſar?* Haran ſanè eſt notiſſima Meſopotamiæ urbs Charræ.

CAPVT VII.

Quæ Herodotus aliiq; Herodoti ſectatores de Aſſyriaci regni fortuna & exordio prodiderunt, quam optimè cum Sacris hiſtoriis convenire; quæ Cteſias autem & ex illo habent alii fabuloſa eſſe.

His poſitis nõ adeo forte difficile fuerit de illis diſcordibus ſententiis ſcriptorũ aliquid certi affirmare. *Primò*, enim id utique jam ſole eſt clarius, fabuloſum eſſe, Aſſyrios à Tanai ad Nilum & Indos, atque per omnem Aſiam, mille trecentis amplius annis imperium tenuiſſe. Salma-

naſſaris & Sennacheribi regum ductu auctum per omnem Syriam Aſſyriorum imperium, nemo negaverit. Verum hæc felicitas tantum fuit ultimorum temporum; paulò pòſt Medicâ defectione ſubſequente. Num primus Nini urbis conditor bello per omnem Aſiam fuerit graſſatus, eamque ſubjicere ſibi tentaverit, incertum arbitror. Certè ſi tempora ejus ad ætatem Nimrodi accedunt, nihil eſt in ſacris monumentis, unde illam famam vel convellas vel affirmes. Ex adverſo videtur, omne illud de præclarè geſtis Nini & Semiramidis, ad Græcos per Cteſiam deveniſſe. Ex hoc uno ſanè omnia deſcripſit Diodorus Siculus: Herodotus non tantùm nihil horum habet, ſed planè alia. Quis autem fabuloſo imò mendaciſſimo ſcriptori fidem tutò commodet? Si ſanè Ninus, ut fama eſt, gentes Aſiaticas perdomuit, non tamen magnitudinem quæſitæ dominationis continuâ poſſeſſione firmavit. Multis enim ſeculis omnem Syriam, etiam illam quæ Aſſyriis finitima maxime eſt, ſui juris fuiſſe, certe haud paruiſſe Aſſyriis, ex Sacris codicibus fecimus manifeſtum.

Quantùm patuerit per Aſiæ reliqua imperium Aſſyriorum, aut quamdiu invaluerit illorum potentia, itidem affirmari haud poſſe exiſtimo. Plato in *Epinomide*, Trojanum Phrygum regnum ſcribit, partem fuiſſe Aſſyriorum in Nino monarchiæ per Aſiam. Trojæ verò excidium contigit, ſecundùm Scaligerum circa annum periodi Iulianæ 3530, h. e. quadringentis ſexaginta circiter annis ante Medicam defectionem. Scribit autem hoc Plato fortaſſis fide Cteſiæ æqualis ſui. Namque ex Cteſia idem narrat Diodorus *l. 1. cap. 22*, ſed ita ut Ægyptiorum hiſtoriis coarguat Cteſiæ fabulas de ſubſidio Trajanis ab Aſſyriis miſſo. Nihil vetat tamen quin credamus cum Dionyſio Halycarnaſſenſi, Aſſyrios *medicam A-*

ſia

ſiæ partem aut cum Herodoto, quem Dionyſius omnino ſequitur, ſuperiorem Aſiam annos DXX tenuiſſe ante Medorum defectionem. Non aſſenſerim tamen illi quod de ſuo adjecit Dionyſius, per Medos auctum imperium. Neque enim illi in Babylonios aut cis Euphratem potentiam extenderunt: quæ tamen omnia fuerunt in ditione Aſſyriorum ſaltim ab ævo uſque Salmanaſſaris.

Tempora Aſſyriaci imperii illius quod ſuperiore Aſia fuit circumſcriptum, certò definire in illo ſcriptorum diſſenſu haud licet. Etenim de rebus Tranſeuphratenſibus, multo magis de remotioribus, rara eſt in Sacris memoria, eoq; nihil eſt ad quod tanquam ad regulam exigas diſſenſiones. Herodotus tamen quod adfert à vero non eſt alienum: nempe annos quingentos viginti ante Medorum defectionem Aſiæ ſuperioris imperium penes Aſſyrios fuiſſe. Incideret verò illo auctore epocha regni illius Aſſyriaci in periodi Iulianæ annum 3478, adeoque pene in tempora expeditionis Argonauticæ. Haud inquam à vero illa ſunt aliena, ſi de imperio per ſuperiorem Aſiam loquaris: diu alias autem antè condidiſſe aliquod regnum Aſſyrios, exſtructis urbibus maximis, certum eſt.

Quæ Cephalion & Vellejus Paterculus habent de mille & quod excurrit annis, fortaſſis per errorem ex Cteſiacis ſunt deſcripta. Cteſias videlicet tradiderat, ut habet Diodorus, „ ultra mille annos imperium jam Aſſyrios tenuiſſe cum bellum Trojanum oriretur: id fortè per incuriam, minime tamen tolerandam, ad Medicam defectionem eſt tranſlatum. Cephalionem ſanè peſſimâ fide aliorum ſcripta tractaſſe, vel pauca illa quæ ejus nomine ſuperſunt in Euſebianis, magno ſunt documento. Quale enim illud eſt quod non dubitavit Herodotum quoque in teſtem citare

Digitized by Google

rerum à Nino & Semiramide geſtarum? Verum eſt tamen mendo laborare Cephalionis fragmentum: namque eodem loci ſcribit: χιλίων δ' ἐτῶν ἀπὸ Σεμιράμεως εἰς Μητραῖον βασιλέα ἂν ἀριθμεῖτο, περιτελλομένων Μηδέα Κολχὶς ἀνεχώρησεν Αἰγέως. Hunc addit ſucceſſiſſe Teutonum, quo tempore bellum Trojanum ſit geſtum.

Diodorus indubie tempora imperii Aſſyriaci fide Cteſiæ tradidit. Incidit verò epocha illa, ſi Medicam defectionē cū Herodoto colloces & numeres annos mille trecentos ſexaginta imperii Aſſyriaci, in annum periodi Iulianæ 2638, qui eſt ætatis Peleg adeoq; confuſionis linguarum CXIIX. Quo tempore Ninum urbem conditam aut imperium aliquod Aſſyriorum cæpiſſe, late per Aſiam factis excurſionibus, non eſt vero abſimile. Quod ſi autem Cteſiam ſequare in temporibus defectionis Medicæ, adeoque colligas retrò annos illos Aſſyriacos ab anno periodi Iulianæ 3827, incidis in ejuſdem periodi annum 2467, qui natalē Peleg antecedit annis 53. Id quod à vero alienum eſt: conſtat quippe antę linguarum confuſionem non eſſe conditam Babyloniem, Babylone verò Ninivem eſſe poſteriorem. Vt proinde etiam ita pateat, juſto longius Medorum tempora Cteſiam produxiſſe.

Cum Cteſia fecit & Trogus Pompejus, etſi ejus epitomator Iuſtinus ut rotundum numerum exprimeret, ſexaginta annorum haud meminerit. Quod Euſebius verò tantum CIↃ CC LX. ſupputaverit, fide unius Caſtoris eſt factum, ſi credimus Georgio apud Scaligerum in *Animadverſionibus ad Euſebium pag. 59.* annumeravit tamen Caſtor iſti Imperio Aſſyriaco annos tantùm MCCLXXX. Cæterùm nihil ſuppetit quo vel refellas hunc & illum vel defendas.

Iulius Africanus vero quæ tradit nimium quantum à vero ab-

ro alludunt; ut qui in Medicis temporibus Cteſiam quoq; ſit ſequutus. Longè ſanè ultrà diluvium ita excurrit Aſſyriaci imperii initium. Fortaſſis verò ille ſecutus eſt aliquem auctorem qui annos illos Aſſyriaços definierit ultimo Nini urbis excidio, quod cum ultima Cyaxaris ætatem convenit. Eſto ergo ultimus Aſſyriacus ſecundum illum computum annus periodi Iulianæ 4118, primus fuerit 2641. qui eſt confuſionis linguarum CXXI. In hunc modum profectò ſi inſtituas computum, proximè acceſſeris ad illa paulo ante à nobis allata, neque aliqua in multitudine annorum fuerit abſurditas.

Scaligeri porrò ratio cum ultra diluvium itidem excurrat non eſt quod nos moretur.

Id dignum eſt obſervatu, videri AEmilium Suram in temporibus regni Medici ſecutum Herodotum, in Aſſyriacis autem proxime ad numerum Cteſiacum accedere. Canonion ejus neſcio qua manu Paterculo inſertum ita ſeſe habet: *Aſſyrij principes omnium gentium rerum potiti ſunt, poſtea Perſæ, deinde Macedones; exinde duobus regibus Philippo & Antiocho, qui à Macedonibus oriundi erant, haud multò poſt Carthaginem ſubactam devictis, ſumma Imperij ad populum Romanum pervenit. Inter hoc tempus & initium Nini regis Aſſyriorum, qui princeps rerum potitus, interſunt anni mille nongenti quinque.* Ioſephus Scaliger *l. 3. can. Iſagogic. p. 313.* verba Suræ recitat tanquam ille numeraſſet annos MDCCCCXCV: at profectò totos illos nonaginta annos addit de ſuo, contra quam habent codices Vellejani. Suram quoq; perperam accipit, quaſi annos putaverit, ad everſam à Scipione Carthaginem; cum tamen ille loquatur de fine regni Macedonici, utpote quo uno iſta imperii gentium poteſtas ad Romanos quaſi devenerit. Nec verò

ille

ille meminit everſæ ſed ſubactæ Carthaginis: quorum hoc bello Punico ſecundo illud tertio contigit. Eſt autem ultimus Macedonici regni annus periodi Iulianæ 4545 ultimus ſcilicet etiam Perſei, qui cum Philippo ſucceſſiſſet meruit ut hujus anni Philippicis annecterentur. Quod ipſum factum quoque eſt à Polybio, numerante ab initio Philippi annos LIII ad finem regni Macedonici. Excluſo autem anno periodi Iulianæ 4546, ſi retro numeres annos mille nongentos quinque, initium Nini incidit in annum ejuſdem periodi 2641: illum ipſum quem modo collegimus putantes tempora Aſſyriaci imperij cum ultimo Cyaxaris, quo præter propter videtur Ninus excíſa.

CAPVT IIX.

Regum Aſſyriorum nomina pleraque incertæ eſſe fidei.

Regum Aſſyriorum nomina primus forte Cteſias ad Europeos tranſmiſit. Certè à Cteſia memorata eſſe nomina teſtatur Diodorus *l.2. c. 22.* & Cephalion *in Euſebianis*. Recenſuerat autem tantùm triginta, ut refert Diodorus. Cephalion, dubitanter tamen, ſcribit tradita Cteſiæ nomina regum viginti trium. Fortè verò numerus eſt mendoſus ſcribendumque κ' οἶμαι ἢ λ': eodem enim loci à Cephalione rex viceſimus ſextus Aſſyriorum refertur in tempora Argonautica. Vnde Cteſias illa ſit nactus, incertum; procul dubiò autem eadē fide tradidit qua cæterà, hoc eſt nulla, vel vehementer dubia. Hæſiſſe ipſummet in hiſce, vel ex eo apparet, quod in fragmētis apud Photium ſcribat, Sardanapalum ab alijs Anacindaraxis ab alijs Anabaxaris filium cenſeri.

Iulius Africanus quæ dedit nomina num eadem ſint cum

nerunt, æra Nabonaſſarea terminentur. Nemo autem dixerit, in Græcorum notitiam pleraque non veniſſe. Qui enim victi fuerint auſi victores horum aliquid celare ſciendi avidos? Cupidiſſimos autem ſciendi victoreſq; fuiſſe Græcos, utiq; certum eſt. Non tantum verò non Ptolemæum ſed nec Hipparchum ullam cognoviſſe obſervationem ſideralem Chaldaicam, quæ Nabonaſſari excedat æram, liquidum profectò eſt ex utriuſque, cumprimis autem Ptolomæi codicibus. Quid, quod videatur ipſe Beroſus ultra Nabonaſſarum nullam prodidiſſe ſideralem hiſtoriam? Hujus ſanè libris aſtrologicis & Hipparchus uſus eſt & Ptolomæus. Illi etiam quadringenti octuaginta anni, quos Beroſus ſideralibus Chaldæorum obſervationibus adſcripſit teſte Plinio, numerati ab initio Nabonaſſareæ æræ, id eſt ab anno ſecundo Olympiadis IIX, attingunt extrema Antiochi σωτῆρος tempora. Huic Antiocho autem Chaldaicam hiſtoriam Beroſus inſcripſerat, ut affirmat Tatianus: Βηρωσσὸς ἀνὴρ Βαβυλώνιος, ἱερεὺς τοῦ παρ' αὐτοῖς Βήλου, κατ' Ἀλέξανδρον γεγονὼς, Ἀντιόχῳ τῷ μετ' αὐτὸν τρίτῳ τὴν Χαλδαίων ἱστορίαν ἐν τρισὶ βιβλίοις κατατάξας. Euſebius l. x. præparat. perperam habet Ἀντιόχῳ τῷ μετ' Σέλευκον. At Soter Antiochus tertius eſt ab Alexandro, ſi & hunc in tribus illis numeres, & ſecundo loco habeas Seleucum.

Si recens autem adeo eſt fides hiſtoriarum ſideralium apud Babylonios, id ſaltem manifeſtum eſt, vanâ jactantiâ myriadas annorum illos oſtentaſſe. Ab Hipparcho id mendacij approbatum fuiſſe, haud crediderim Iamblicho ſive Proclo: uterque ſane in iis quæ Chriſtiana fidei ſunt, cujuſmodi eſt mundi creatio, ita ſeſe gerit, ut apertè falſa, inepta, imo portentoſa mendacia non dubitent profiteri. Ne Epigenis quidem aut Porphyrii narrationi

rationi tutò fidem adhibueris. Mirum enim, ſi Calliſthenes miſerit Ariſtoteli complurium ſeculorum hiſtorias ſiderales, ipſi Beroſo imò omnibus aliis Græcis ignoratas. Quis temere crediderit plures Babyloniorũ obſervationes Epigeni quàm Beroſo homini Babylonio obtigiſſe? Niſi fortè Epigenes multùm ſit Beroſo recentior, adeoque vixerit fortaſſis æræ Nabonaſſareæ ſeptingenteſimo anno & vigeſimo, atque ita ad ſuum uſq; ævum hiſtoriam ſideralem numeraverit. Vnde Porphyrius acceperit illam Calliſthenis epiſtolam ad Ariſtotelem, in medio relinquendum eſt. Ecquis enim illud definierit, quod alius nemo memorat? Fortaſſis non tàm de obſervationibus aſtrorum locutus eſt Calliſthenes in literis ad Ariſtotelem, quàm de hiſtoria temporum Babyloniorum. Et verò annis mille nongentis ac tribus deductis ab periodi Julianæ 4384, quo Babylon ab Alexandro Magno eſt capta, caput illius æræ incidit in ejuſdem periodi annum 2481. qui eſt à diluvio 62. A quo uſque tempore fortaſſis haud defuit Babyloniis certior rerum hiſtoria. Etſi enim turris Babylonicæ inſanum opus nondum moliti tum fuerint ſtulti mortales, eoque Babelis nomen nondum auditum, tamen jam tum terra iſthæc à maximâ hominum parte videtur habitata.

Si autem Babyloniorum hiſtoria illo annorum numero fuit incluſa, profectò falſum eſt quicquid ſivè alii ſivè Beroſus de annorum myriadibus tradiderunt. Mirum verò ſi & Hipparchus teſtimonio ſuo probaverit myriades illas, cum tamen ille nullam obſervationem ſiderum potuerit conſequi Nabonaſſare antiquiorem. Mihi ſane non ſit probabile, ab Hipparcho id proditum eſſe. Certe ſi dixit per fecit imprudenter; vanam oſtentationem re ipſa

ſtatim

ſtatim confutante. Scitè Tullius ex ſententia Panætii doctiſſimi Stoicorũ: *Quod aiunt quadringenta & ſeptuaginta millia annorum in periclitandis experiundisq́; pueris, quicunq́; eſſent nati, Babylonios poſuiſſe, fallunt: ſi enim eſſet factitatum non eſſet deſitum, neminem autem habemus auctorem qui aut fieri dicat aut factum ſciat.* Optimè. Quî enim verum ſit, tot annorum experimento Chaldæos iſthæc ψευθλιανὰ didiciſſe, ſi uſus doceat omne hoc inanis eſſe operæ? Bene etiam Phavorinus apud Gellium l.14.c.1: *Diſciplinam iſtam Chaldæorum tantæ vetuſtatis non eſſe quantæ videri volunt: neq́; eos principes auctoreſq́; eſſe quos ipſi ferunt, ſed id præſtigiarum atq́; offuciarum genus commentos eſſe homines æruſcatores & cibum quæſtumq́; ex mendaciis captantes.* Ipſe etiam Diodorus numerum illum annorum, quibus Chaldæi dixere mundi ſeſe obſervationibus vacaſſe, *haud facilè credi*, confitetur. Porrò ſi aliquot millibus annorum, non multis tamen, effluxis fit ἀποκατάςασις rerum omnium, ex ſententia ipſorummet Chaldæorum, quî potuit apud Babylonios eſſe memoria tot myriadum? Profecto illa univerſi mutatio non poteſt non oblivionem omnium inducere. Taceo Beroſum ipſum prodere, falſo jactari, apud Babylonios ſupereſſe per tot annorum myriadas ἀναγραφὰς rerum ab orbe condito. Quæ ſanè de mundi creatione diſſerit, fatetur deberi narrationibus Oannis, qui aliquot demum viſus ſit ſeculis poſt rerum initia. Fabuloſa verò illa omnia de Oanne eſſe vel AEgyptii docuerint; cum enim illis iſthæc debuerint eſſe eò notiora quo propiores ſunt Erythræo mari, unde dæmonii illud monſtrum prodiiſſe volunt Babylonii, in Aegyptiacis tamen monumentis de Oanne & traditis per ipſum mortali generi artibus ac ſcientiis, altum eſt ſilentium.

CAPVT

CAPUT X.

Beroſi Hiſtoriam Chaldaicam non fuiſſe omni ex parte fide dignam.

ANtequam pergamus fortaſſis haud abs re fuerit paucis quædam de Beroſo addere, quoniam ille, ut homo Chaldæus, præ aliis laudatur vulgò Chaldaicas res memoriæ diligenter commendaſſe. Nec tamen eſt animus verbulum miſcere de Annii Viterbienſis fictitio Beroſo, ſedtantùm de illo veterib⁹ deprædicato. Hunc tribus libris Chaldaicam hiſtoriam ſcripſiſſe, cum ipſe eſſet gente Chaldæus, disertè teſtatur Tatianus florentiſſima illa ad gentiles oratione. τὴν χαλδαίων ἱστορίαν ἐν τρισὶ βιβλίοις κατατάξας. Tertium ejus librum χαλδαϊκῶν citat Ioſeph. *l.1. contra Apion. l.X.* ἀρχαιολογίας & Clemens Alexandrinus in *protreptico.* Primo libro videtur perſecutus hiſtoriam mundi conditi: altero res Chaldaicas ad initium æræ Nabonaſſareæ: tertio reliqua ad Alexandrum Magnum. Etenim Alexander Polyhiſtor apud Euſebiũ l.1. Chronicor. edit. Scaligeri pag. 6. ubi quędã de regione Babylonica & mundo condito ex Beroſo recitaſſet ſubjungit: ταῦτα Βηρωσσὸς ἐν τῇ πρώτῃ φάσκει. ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ τοὺς ι βασιλεῖς τῶν χαλδαίων, καὶ τὸν χρόνον τῆς βασιλείας αὐτῶν σάρους ρκ. Idem Alexander ex ſecundo libro nonnulla habet de diluvio. Quę ex tertio autem libro Ioſephus de Nabopolaſſare, Nabuchodonaſare, & eorum poſteris ad Cyrum, aut Clemens Alexandrinus de Veneris Tanaitidis imagine per Artaxerxem Ochi filium erectâ memorat, illa poſt Nabonaſſarem contigiſſe liquidum eſt.

Hiſtoriam illam inſigni præconio mactavit Ioſephus l.1. con-

cum Cteſiacis haud dixerim: imò veroſimile eſt eſſe diverſa & prorſus alia. Totos enim undecim reges numerat ille præter Cteſiam. Primus porro illi eſt Belus de quo nihil Cteſias, ultimus Monos concoleros, quod nomen cum Sardanapali voce nihil commune habet.

Ex Iulio Africano ſua deſumpſit ſed ex ingenio interpolata Euſebius; ex hoc Iornandes alijq; deſcripſerunt, librariorum tamen culpâ plurimum mutata & deflexa in prorſus alia. Vnde verò acceperit Africanus, latet.

Id notandum, non apparere illo in catalogo nomina Aſſyriorum regum Sacris literis memorata. Et tamen tantæ olim fuere iſthæc famæ, ut Salmanaſſaris nomen in Tyriorum annalibus ætate Ioſephi fuerit ſuperſtes, Sanncheribi hodieque ex ſacerdotum AEgyptiorum παραδόσεις apud Herodotum reperiatur.

Vt fatear quod ſentio, regum illorum cum nomina tùm anni incerta admodum fide videntur niti; imò conficta potius videntur quàm vera accepta traditione. Saltim enim aliquod in iis veſtigium reperiretur nominum in ſacris laudatorum. Quid, quod fortaſſis Nini nomen deflexum ſit ex Nimrod, adeoque in regum Aſſyriorum numerum detruſus rex Babyloniorum? Certè Belus, quem primo loco habet Africanus, Chaldæum numen eſt: num & Aſſyrium fuerit, meritò dubites. Ita à Semiramide Aſſyriacâ fœmina conſtructam eſſe Babylonem, Beroſus in Chaldaicis jam olim negavit teſte Ioſepho *l. 1. contra Apionem*, Philonis Byblii & Dorothei Sidonii teſtimoniis confutavit idem Iulius Firmicus. Vt proinde & Aſſyriaca fæmina ſit perperam detruſa in res Chaldæorum. Sed de his ſatis.

CAPUT IX.

Quæ de temporibus olim Babylonii docuerunt, aut falſa eſſe aut incerta.

De temporibus ſuis ipſi olim Babylonii non idem tradiderunt. Diodorus Siculus l. II c. 31. ſcribit: *Chaldaeorum collegium ad expeditionem Alexandri in Aſiam quadringenta & ſeptuaginta duo millia numerare, ex quo ſidera obſervari ceptum ſit.* Cicero l. 1. de divinat. *Contemnamus etiam Babylonios. Condemnemus inquam hos aut ſtultitiæ, aut vanitatis, aut impudentiæ, qui CCCC LXX millia annorum, ut ipſi dicunt, monumentis comprehenſa continent.* Idem ex Panætii ſententiâ l. 2: *nam quod aiunt, quadringenta & ſeptuaginta millia annorum in periclitandis experiundiſq; pueris, quicunque eſſent nati, Babylonios poſuiſſe, fallunt.* Codices quidam Ciceroniani longe minorem numerum legunt, ſed eadem planè ex libro primo Lactantius inſeruit l. 7. Inſt. c. 14. Itaque rectè ſeſe habet vulgata lectio. Proclus Lycius *l. 1. commentarior. in Timæum Platonis* auctoritate Iamblichi coarguit Hipparchum, quod dixiſſet Chaldæos per ſeptem & viginti myriadas annorum ſidera obſervaſſe: illos enim totas circumvolutiones & periodos ſeptem mundi dominorum memoriæ prodidiſſe. Fortaſſis autem & ille Hipparchus non xx ſed xl ſcripſerat myriadas. Et verò ita ejus relatio exactè Ciceroniano numero convenit.

In Euſebianis Græcis p. 5. & 6. habentur quædam ex Beroſo, partim ab Apollodoro partim ab Alexandro Polyhiſtore excerpta. Et Alexander quidem ſcribit, dicere Beroſum: *ἀναγραφὰς πολλῶν ἐν Βαβυλῶνι φυλάσσεσθαι μετὰ πλ-*

τὰ πλ-

τῆς πολλῆς ἐπιμελείας ἀπὸ ἐτῶν που ὑπὲρ μυριάδων ιε περιεχούσας χρόνον. περιέχειν δὲ τὰς ἀναγραφὰς ἱστορίας περὶ τοῦ οὐρανοῦ καὶ θαλάσσης, καὶ πρωτογονίας καὶ τῶν κατ' αὐτοὺς πράξεων. Igitur à condito mundo ad Alexandrum M. effluxerint pluſquam centum quinquaginta annorum millia, & tot annorum hiſtorias habuerint Chaldæi. Longè ſuperatur tamen hæc ſumma à ſolis IX Babyloniæ regibus, quos ante diluvium Beroſus ſcripſit rerum potitos per ſaros centum viginti. Enimvero Abydeno interprete Sarus Babyloniis eſt numerus trium millium ſexcentorum; eòque ſari centum viginti ſunt annorum quadringenta triginta duo millia; quæ ſumma propius ad prius dictam accedit. Aut mendum igitur eſt in Polyhiſtore, aut Abydenus perperam interpretatus eſt numeros illos Chaldaicos, ſarus, nirus, ſoſus. Poſterius vero eſt ſimilius; quis enim ſanæ mentis crediderit, regnatum à novem regibus quadringentis triginta annorum millibus? Superat hoc portenta omnia mendaciorum. Hinc Panodorus & Georgius monachi non annos ſed dies intelligendos cenſuerunt, ut ſarus unus ſignificet ter mille & ſexcentos dies, h. e. decem annos Chaldaicos exceptis quinque epagomenis. Quam illorum ſententiam reperias in notis Scaligeri ad Euſebium p. 246. Sed vereor ne hæc interpretatio mera ſit ex ingenio conjectura. Nihil enim præter ſolitum fuerit, ſi regum aliquis ante diluvium regnaverit annos triginta aut paulò amplius: & tamen Ioſepho teſte *l. 1. Antiquit. cap. 4*, etiam Beroſus conſenſit cum Scripturæ doctrina de hominum longævitate ante diluvium. Quod enim idem, teſte Plinio l. 7. c. 49, negavit vitâ humanâ excedi poſſe annos CVII, id de ſtatu hominum à diluvio eſt accipiendum. Igitur in dubio ma-

neat quid ſit Sarus Chaldaicus: maneat etiam, ſecundum Beroſum ab initio mundi ad magnum Alexandrum numerata centum quinquaginta millia annorum. Ab initio inquam mundi. Etſi enim ſcribat Diodorus *l.2.c.30.* Chaldæos ſempiternam mundi naturam perhibuiſſe, procul tamen id à vero eſſe liquido apparet ex illa ſacra Oannis doctrina, quam ex Beroſo recitat Alexander Polyhiſtor.

Plinius l. ſeptimo naturalis hiſtoriæ cap. 56. ſcribit: *Epigenes apud Babylonios DCCXX annorum obſervationes ſiderum coctilibus laterculis inſcriptas docet, gravis auctor inprimis: qui minimum, Beroſus & Critodemus CCCCLXXX annorum.* Simplicius com. 46 in librum alterum de cœlo Ariſtotelis, ut quidem Latine verſus eſt: *Propterea quod nondum obſervationes illæ cæleſtes, quas Ariſtotelis mandato Calliſthenes Babylone miſit, in Græciam pervenerant: quas quidem annorum fuiſſe mille nongentorum trium, auctor eſt Porphyrius, ad Alexandri uſq; Macedonis tempora ſervatas.*

Hæc fere Chaldæi aut Babylonii olim de temporibus prodiderunt. Quæ multùm inter ſe diſſonare, nemo non videt. Docet verò vel ſolus ille diſſenſus nihil certi illos habuiſſe. Neq; enim multùm adeo diſcrepaſſent ſententiis. Adhoc autem, qui per tot myriadas annorum annotaverint Babylonii naſcentium fata, ſi omnis ſiderum obſervatio tam brevi tempore, quale vel Calliſthenes vel Epigenes vel Beroſus memoravit, fuit circumſcripta? Alterutrum certè falſum ſit oportet. Cæterùm omnes illas annorum myriadas inani mendacio eſſe confictas, ex ſacra quidem hiſtoria abundè omnibus eſt perſpicuum: licet tamen etiam inde ſcire, quod omnes Chaldaicæ obſervationes ſiderum quæ ad Græcos pervenerunt

l. 1. contra Apionem: *Beroſus*, inquit, *antiquiſſimas ſecutus hiſtorias de facto diluvio, de hominum in eo corruptione ſicuti Moſes conſcripſit: ſimul & de arca in qua generis noſtri princeps ſervatus eſt, de vectâ ſcilicet eâ in ſummitatem montium Armeniorum. Deinde ſcribens eos qui ex Noë progeniti ſunt, & tempus eorum adjiciens uſque ad Nabupolaſſarum pervenit.* Cæterum etſi multa ex vero admiſcuerit Beroſus, tamen pleraque non bonæ fuiſſe notæ, ſaltim illa quæ ante Nabonaſſarem contigerunt non ea qua par erat fide fuiſſe tradita, haud difficile eſt perſpectu. Certè quæ primo libro narravit de mundo condito illa fabuloſa fuiſſe, docent fragmenta illa Euſebiana. Pari ratione habuiſſe ſeſe quædam libri ſecundi, ex iis quæ modo diximus jam apparet. Illo libro nihil ab ipſo dictum fuiſſe de turris illa immani ſtructurâ eamque ſubſecutâ confuſione linguarum, videtur; & tamen quam maximè hoc pertinuiſſet ad res Babylonias. Indicio autem hoc certiſſimo eſt, falsò multorum ſeculorum annales à Babyloniis & Beroſo fuiſſe jactatos. Quæ à Nabonaſſaris ætate uſque contigerunt, forte rectius tradidit Beroſus ex annalium fide. Etenim haud injuria dixeris, quod Græcis Olympiades id Babyloniis æram illã fuiſſe Nabonaſſaris; ut quæ hanc præceſſerunt fuerint & apud illos ἢ ἄδηλα ἢ μυθώδη.

Et verò neſcio num & Beroſus ipſe fucum facere voluerit ſuis pluſquam centum quinquaginta mille annis, quorum memoriam Babylone ſcripſit conſignatam reperiri, in animo habens non niſi Nabonaſſaræa illa tempora. Sanè ſi pro annis dies ſubſtitueris, confecta & plana res eſt: utpote cum totidem dies conficiant annos quadringentos ſedecim & dies centum ſexaginta, quot forte præciſe Nabonaſſaræi anni effluxerunt ad Alexandrum Ma-

gnum, licet Canon mathematicus tantùm numeret annos CCCCXVI. Certè illius tantùm æræ initio clauſiſſe omnes obſervationes ſiderum Babylonias Beroſum, ex Plinio conſtat *l. VII. c. 56.* Quadringenti nimirum & octuaginta anni, quanto ſpacio ævi apud Babylonios exſtare ſiderum obſervationes ille prodiderat, ſi à capite Nabonaſſaræ æræ numerentur, attinguntur tempora Antiochi Σωτῆρος, cui videtur hiſtoriam ſuam inſcripſiſſe Beroſus ceu ex Tatiano jam ante notavimus. Indubiè verò id ipſum traditum fuit à Beroſo in opere aliquo quo *ἀστρονομίαν* aut Chaldæorum pluloſophiam docuerat, cujuſmodi ab eo fuiſſe ſcripta etiam Ioſephus *l. 1. contra Apionem* teſtatur, ut qui tantum illo in loco valuerit ſi Plinio credimus *l. VII c. 36.* ut illi *ob divinas prædictiones Athenienſes publice in gymnaſio ſtatuam inauratâ linguâ poſuerint.* Verum huic famæ ſive ademeris ſive præbueris fidem, perinde eſt. Fortaſſe certius eſt id quod de horologijs variis Vitruvius ſcripſit: *Hemicyclium excavatum ex quadrato ad enclymaque ſucciſum Beroſus Chaldæus dicitur inveniſſe.*

CAPVT XI.

Babylonici regni, fabulis reiectis & confutatis, fortuna ex veriſſimis monumentis eruitur, monſtrato cum Sacris literis conſenſu.

ANte κατακλυσμὸν decem regibus Babylone eſſe regnatum, Beroſus ſanè tradidit; ut perſpicere eſt ex iis quæ Abydenus, Alexander Polyhiſtor & Apollodorus ex illo exſcripſerunt, & nunc in Euſebianis Chronicis recitantur. Neque enim vel Euſebius vel Africanus Beroſum ipſum videntur legiſſe: eòque illi ſemper recitant Beroſiana ali-

ena fide. Verùm illi reges fortaſſe ſunt fabuloſi. Cum Sacer codex tamen decem itidem generationes hominum ab Adamo ad Noachum numeret, videtur hinc orta fabula.

Quæ de Babyloniorum regibus poſt diluvium tradidit Beroſus, illa omnia deſiderantur uſque ad Nabopolaſſarem & Nabuchodonoſarem. Attamen de inſana Turris conſtructione & ſubſecuta confuſione linguarum in Babylone, haud multum Sacris noſtris hiſtoriis diſſimilia recitat Ioſephus quædam, ex neſcjo quâ Sybilla *l. 1. Antiq.* & Euſebius *l. 9. προπαρασκευῆς c. 14.* ex Abydeno, quæ indẹ, quantum videtur, more ſuo, tranſſcripſit Cyrillus *l. 1. Contra Iulianum.* Habentur autem illa Abydeni etiam in Chronicis Euſebianis Græcis Scaligeri. Vbi & fragmentum illuſtre exſtat Heſtiæi Mileſii, de linguarum confuſione & ſeparatione gentium, acta in Sennear poſt diluvium. Videtur verò de his omnibus nihil tradidiſſe Beroſus, quod jam ante diximus: alioquin enim ejus teſtimonio illuſtraſſet hunc locum ſaltem Ioſephus, quem Beroſi libris eſſe uſum ſatis liquet.

A Diluvio Iulius Africanus (ſi credimus Scaligeri Euſebiánis Græcis) primos Babylonios ſcribit reges ſibi conſtituiſſe: *οἱ χαλδαῖοι πρῶτοι ἀνηγόρευσαν ἑαυτοὺς βασιλεῖς*; recenſet idem mox duas dynaſtias regni in Babylone, alteram Chaldæorum regum ſeptem qui regnaverint annos CCXXIII, alteram Arabum quinque regum, annorum CCXVI. Hos demum ſubſecutum Ninum reliquoſque quadraginta Aſſyriorum reges. Quo auctore illa narret Africanus, incertum eſt.

Primum autem apud Chaldæos cæpiſſe regnum aliquod ſolito majus & potentius, ex Sacris quoque hiſtoriis

novimus. Etiam verò ex Cteſiæ fabulis conſtat, ante Aſſyrios imperio Babylonios floruiſſe. Diodorus Siculus Cteſiæ fide l. 2. c. 1 *Ninus Aſſyriorum Monarcha Arabis ſubſidio inſtructus immenſo cum exercitu finitimos ſibi Babylonios invaſit. Babylon autem quæ nunc eſt illo tempore nondum erat condita, ſed alias Babyloniæ urbes non contemnendas habebat. Cuius incolis tam faciſe in poteſtatem redactis, quod diſcriminum belli rudes & imperiti eſſent, ipſis quidem annui penſionem tributi imperavit, regem verò debellatum cum liberis captivum abduxit & inter emit.*

Cæterum an integris quadringentis & quadraginta annis libera republica fuerint uſi Chaldæi, dein ab Aſſyriis ſubacti, omnino eſt incertum. Si ita eſt, cæperunt Aſſyriis ſubiici circa annum periodi Julianæ 2963. Nam à nativitate Peleg præter propter, non autem ante, cæpiſſe Nimrodum, manifeſtum eſt ex Sacris. Et vero Chaldæos non paruiſſe Aſſyriis Abrahami ætate, jam tum ſupra docuimus contra Cteſiæ fabulas. Ratio verò fugit Africanum, quando ſtatim in Nino primo Aſſyriorum rege exſtinctas vult Babyloniorum illas dynaſtias: utpote qui ipſo autore haud multum à diluvio cæperit. Fortaſſis Aſſur, primus in Nino urbe Aſſyriorum monarcha, vicit quidem Chaldæos, hi tamen recuperata libertate propagaverunt potentiam per annos quadringentos & quadraginta, inde demum omni ſunt ab Aſſyriis exuti imperio. Falſum verò & illud eſt, quod ſignificat Africanus, quaſi poſt Ninum uſque ad Monon-Concoleron multi fuerint Chaldæorum proprii reges. A Nabonaſſaro enim ſaltim uſque ad Cyrum non defuiſſe illis reges, ſolus Canon Aſtronomicus Nabonaſſaræus doceat: ne nunc dicam, in ipſis Sacris Merodach Baladanum memorari, quo tempore debilita-

debilitatum quidem defectione Medorum fuit Aſſyriorum imperium, at nondum exſtinctum.

Porro ex Sacris quidem monumentis, quemadmodum habuerint ſeſe Babylonii ab Abrahamo uſq; ad Ezechiam regem, non poteſt peti. Ne quidem in aliis ſcriptis quicquam hujus argumenti extat uſq; ad Nabonaſſarem, qui paulùm ætate Ezechiam præceſſit, præter unum illud de Semiramide Aſſyria. Beroſus enim, teſte Ioſepho *l. 1. contra Apion.* μέμφεται Ἑλληνικοῖς συγγραφεῦσιν, ὡς μάτην οἰομένοις, ὑπὸ Σεμιράμιδος τῆς Ἀσσυρίας κτισθῆναι τὴν Βαβυλῶνα, καὶ τὰ θαυμάσια κατασκευασθῆναι περὶ αὐτὴν, ὑπ' ἐκείνης ἔργα ψευδῶς γεγραφόσι. Quî factum vero, ut à Nabonaſſare rege nova cæperit Chaldæorum numerari æra, divinare difficile eſt. Quidam ſuſpicantur illo rege priſcam Chaldæis libertatē redditam: ex Sacra tamen hiſtoria, etiam præcedente tempore Aſſyriis Babylonios paruiſſe, paulo pòſt demonſtrabitur. Mihi veroſimile fit, Babylonem dudum exhauſtam & prope deſolatam ab Aſſyriis rurſum fuiſſe præclare reſtitutam, dato ipſi primo rege Nabonaſſare qui tamen præeſſet jure clientelari. Videtur huc ſpectaſſe Eſaias c. XXI ubi de Tyriorum clade quam à Babyloniis paſſuri erant divinavit: ait enim verſiculo 13 *Ecce terra Chaldaeorum, iſte populus non erat: Aſſur fundavit eam navibus, erexerunt arces illas.* Ita enim hunc locum vertit Santes Pagninus. Iam Eſaiæ autem ætate urbem illam fuiſſe pulchrè excultam & ædificiis ſuperbam, liquet ex c. XIII & XIV.

Nabonaſſaris ævo Babylonem Aſſyriis fuiſſe ſubditam, liquidum eſt ex Sacris noſtris hiſtoriis. Etenim Salmanaſſar, cui decimo ſexto Nabonaſſareæ æræ anno tributarius factus eſt Hoſeas Iſraelis rex, uſque adeo habuit addictos Babylonios, ut in coloniam eos miſerit:

Digitized by Google

ceu legitur II Regum XVII 24 Poſt defectionem Medorum & Sennacharibi interitum Merodach Baladan, ſive Mardokempadus, videtur alieniore fuiſſe ab Aſſyriis animo, utpote qui auſus fuerit cum Ezechia Aſſyriaci imperii hoſte colere amicitiam, quod colligere eſt ex iis quæ narrantur II Reg. XX, Eſaiæ XXXIX. Paulo pòſt rediiſſe Babylonem in Aſſyriorum poteſtatem docet hiſtoria Manaſſis regis. De hoc enim II Paralip. XXXI *Locutus eſt Dominus ad eum & ad populum illius & attendere noluerunt; idcirco ſuperinduxit eis principes exercitus regis Aſſyriorum, ceperuntque Manaſſem & vinctum catenis & compedibus duxerunt in Babylonem.* Quinimo in eodem obſequio manſiſſe Babylonios uſque ad Nabuchodonoſarem, colligas haud perperam ex iis quæ de Aſſyriorum ſuperſtite poſt Medorum defectionem potentia ſupra diſſeruimus. Etiam hinc ſanè videtur dictus Nabuchodonoſor Danieli *caput aureum.* Enimvero illum fuiſſe ſui juris, imo regem regum fuiſſe, certum eſt. Iam tum Nabopolaſſari tamen videtur Beroſus magnam vim & potentiam tribuiſſe. Ita enim loquitur apud Ioſephum *l. 1. contra Apionem* & qui Ioſephum deſcripſit Euſebium *l. 9. præparat. c. 40.* quaſi Nabopolaſſar Satrapam conſtituerit, qui præeſſet Ægypto Syriæ & Phoeniciæ: contra illum enim rebellantem miſſum à patre ſene Nabuchodonoſarem. Verum falſus eſt Beroſus & fefellit alios. Conferentibus enim Sacram hiſtoriam eſt manifeſtum, illum contra quem duxit exercitum Nabuchodonoſor, quemque omni Syriæ & Phoeniciæ ditione exuit, imo Aegypti parte aliqua mulctavit, eſſe Nechum Ægypti regem. Hic vero non contra Babylonios, ſed adverſus Aſſyrios inſurrexit, ut diſerte legitur *1. Reg. c. XXIV. 29.* Nec in Sacra hiſtoria ullum exſtat

veſtigium

veſtigium potentiæ Babyloniorum, per Syriam aut in Ægyptum uſque ſeſe porrigentis, ante Nabuchodonoſarem, utpote quæ indubie involviſſet res Iudaicas. Sed & ex Herodoti *l. 2.* conſtat, illum qui tum Aegypto præfuit Nechum regem multum valuiſſe potentia, nec alterius arbitrio fuiſſe obnoxium.

Primus itaq; libera poteſtate Babyloniis Nabuchodonoſor imperavit. Et verò hunc cum Medis, Aſſyriaci imperii ſummis hoſtibus imò everſoribus, ſummam coluiſſe amicitiam, ex Beroſo eſt manifeſtum. Vxorem enim habuit Medicam, adeo ſibi adamatam ut in ejus gratiam hortum penſilem conſtruxerit. Teſtatur id Beroſus apud Ioſephum *l. 1. contra Appionem*; cui potius crediderim quàm Cteſiæ, quo autore refert Diodorus *l. 2. c. x* hortum illum à Syro quodam rege in gratiam pellicis Perſicæ inſtitutum eſſe. Dixeris illam Cyaxaris fuiſſe filiam. Pacem inter Lydos & Cyaxarem Babylonii regis interventu coiiſſe, teſtatur Herodotus *l. 1.* qui etſi regem illum Labonytum appellet, non poteſt tamen alium quàm Nabuchodonoſorem ſignificare, ut qui unus tum regno Babylonio præfuerit. Megaſthenes, teſte Abydeno apud *Euſeb. l. 9 præparat c. 41*, narrat conqueſtum Nabuchodonoſarem de nimia autoritate aulici cujuſdam Medi, quem Darium Medum eſſe, pòſt Evvilmerodachi parricidā ſimul & Nabuchodonoſaris generum, aliàs demonſtratur. Si Alexandro Polyhiſtori credimus, Medico auxilio uſus eſt Nabuchodonoſor in expugnanda Hieroſolyma. Verba Alexandri refert Euſebius *l. 9. præparat. c. 37.* neq; cauſſæ ſatis eſt cur illud in dubium vocarit vel negaverit potius Ioſephus Scaliger. Vſque adeo verò Medis conjunctus non potuit non ab Aſſyrijs alieno eſſe animo. Et verò cer-

certum eſt primis imperii illius annis Ninum ipſam à Cyaxare eſſe deſtructam.

Primùm igitur à Nabuchodonoſare cæpit novum illud auguſtum Babylonium regnum; non quidem cum Aſſyriaco comparandum, ſuperans tamen forte ejus terræ omne anteactum ævum. Certe potentiam Nabuchodonoſaris non Sacri tantum codices loquuntur, verum etiam Alexander Polyhiſtor, Abydenus, & qui primo loco erat memorandus Beroſus, locis ante laudatis. Attamen minus videtur veroſimile quod Abydenus habet ex Megaſthene, Nabuchodonoſarem in Lybiam atque Iberiam facto impetu, utriuſque jam domitæ colonias in dextram Ponti plagam deportaſſe, aut quod ex Megaſthene ſcribit Strabo l. 15 Ναυοκοδρόσορον δὲ τὸν παρὰ Χαλδαίοις εὐδοκιμήσαντα ἡρακλέους μᾶλλον, ἕως στηλῶν ἐλάσαι. *Nabuchodonoſar, cuius apud Chaldæos fama Herculem vincit, ad columnas venit cum exercitu.* aut denique quod ex Megaſthene habet Ioſephus *l. 1. contra Apion.* illum magnam Africæ & Hiſpaniæ partem ſubjugaſſe. Etenim & Sacræ literæ videntur Ægypto claudere Nabuchodonoſaris potentiam, & Herodotus Medis attribuit Aſiaticum illud ad Pontum imperium. Quicquid tamen ejus ſit, a Nabuchodonoſare condita eſſe miranda illa Babylonis mænia, quæ ad Alexandri uſque ætatem duraverunt, certum eſt. Hinc illa vox glorioſi Regis Danielis IV. 27. *Nonne hac eſt Babylon civitas magna, quam ædificavi in domum meam, in robore fortitudinis mea, & in gloria decoris mei.* Prolixius hiſtoriam ædificatæ ab illo Babylonis perſequitur Beroſus apud Ioſephum atq; Euſebium, ut & Abydenus apud eundem Euſeb. *l. 9. præparat. c. 41* Vt illa de Nitocri regina (quæ tamen videtur fuiſſe Medica illa uxor Nabuchodonoſaris) Hero-

Herodoto memorata omnino ſint falſa. Neque vero eſt quod dicas cum Scaligero, opera illa exſtructa ab uxore quo tempore furore laborabat maritus. Antequam enim fureret, jam ſtructa erant Babylonis mœnia, ut ex Daniele eſt manifeſtum. Omnino tamen digna ſunt lectu, quæ de Babylone habet Herodotus, ut & quæ de eadem urbe refert Strabo *l. 15.* Diodorus *l. 2.* Curtius *l. 5.* Plinius *l. 6. c. 26.* Inter alia dignum animadverſione eſt, à nemine horum ſtructuram Turris alicui regum attribui, quam tamen ita deſcribit Herodotus, ut prope fidem ſuperet. Veriſimile ſanè hinc fit, illam Herodoto laudatam Turrim eſſe illam Babylonicam tanta mole poſt diluvium ſtructam, & ſequente demum ætate quaſi redintegratam. Certè rudera ejus longè vetuſtiſſima Babylonicæ turris, ſaltim ejus cujus meminit Herodotus, ſuperant hodieq;, inacceſſa tamen ob ſerpentum aliorumque venenatorum animalium copiam. Illam verò Turrim ſtatim à diluvio exſtructam & quidem à gigantibus, etiam Eupolemus & Artapanus tradidit, teſte Alexandro Polyhiſtore apud Euſebium *l. 9. præpar: c. 17 & 18.* ne dicam de Abydeno & Sybilla quorum teſtimonia habet Ioſephus *l. 1. Antiquit.* Potentia porro Nabuchodonoſaris non ex Sacra tantùm hiſtoria patet, ſed etiam ex monumentis Beroſi, Abydeni, Megaſthenis, locis jam laudatis, apud Ioſephum, Euſebium, Strabonem. Videndus etiam Demetrii locus apud Clementem *l. 1. Stromat.* & Philoſtrati, ut & alterius ex publicis Tyriorum actis apud Ioſephum *l. 2 contra Appionem.*

Duraſſe præterea illud regnum à Nabuchodonoſare conditum uſque ad Cyrum, diſcere eſt ex Beroſo cumprimis & Abydeno. A quibus perperam videtur diſſentire Herodotus, in eo quod Labynetum ultimum re-

gem, quem illi Nabonidum appellant, tradiderit Nitocri regina fuiſſe genitum. Idem tamen quæ de captâ per Cyrum Babylone, de exſiccato amnis alveo, deq; pavore Babyloniorum refert, mirificè illuſtrant ea quæ Ieremias prædixerat cap. L & LI.

Poſt Cyrum nunquam hactenus terris illis Chaldæorum proprius aliquis rex fuit Babylonis. Ipſius fatum quale ſuo ævo fuerit, docet nos Plinius l. 6. *Durat adhuc ibi Iovis Beli templum, cætero circuitu in ſolitudinem rediit, exhauſta vicinitate Seleuciæ, ob id condita à Nicatore intra nonageſimum lapidem.* Illud Iovis Beli templum vetuſtate jam fuiſſe collapſum, teſtatur Diodorus Siculus l. 11 c. 9 qui de Babylone ipſa ita loquitur c. 10. *Regias & alias ſtructuras partim tempus omnino abolevit, partim corrupit. Nam & ipſius Babylonis exigua quædam portio nunc habitatur, maximaq; intra muros pars agrorum cultui eſt expoſita.* Solitudinem urbis, ipſo illo templo etiam diruto, latius deſcripſit multò pòſt Beniamin Tudelenſis Iudæus in *Itinerario.* Quibus ſi addas quæ de ruderibus Babyloniæ urbis Leonhardus Rauvvolfius, αὐτόπτης & digniſſimus fide teſtis, patrum memoria ſcripſit, venceraberis nobiſcum divinam veritatem prædictionum Eſaiæ & Ieremiæ de fatali florentiſſimæ quondam urbis excidio.

CAPVT XII.

Canonem mathematicum Nabonaſſaræum, in annis regum Babyloniorum, non mereri fidem.

NOmina regum Babyloniorum à Nabonaſſare ad Nabonidum, quem devicit Cyrus ex Canone quodam mathematico depromſit Ioſephus Scaliger *l. 3. canonum Iſagogicorum p. 285.* Illum miſerè contaminatum

eſſe

eſſe merito deplorat, eoq; ex conjectura regum tempora aliter partitur. Poſt Scaligerum Calviſius & alii eundem Canonem, aliter tamen conformatum, dederunt. Videtur autem vel hoc vel alio ſimili jam tum uſus Ptolomęus. Non tamen annos regum quos ille deſignat licet cùm Canone noſtro componere, Ex. cauſa, refert Ptolomæus l. 5. c. 15 defectionem Lunarem obſervatam anno quinto Nabopolaſſaris, centeſimo viceſimo ſeptimo Nabonaſſaris: ille autem annus Nabonaſſaris non poteſt eſſe Nabopolaſſaris quintus; ſed, ſi ſane decimus ſeptimus Nabonidi eſt Nabonaſſaræus ducenteſimus ſeptimus juxta Canonem meliorem, annus Nabonaſſaræus 127 fuerit Nabopolaſſaris ſeptimus. Quo ſimul liquet, quantum falſus ſit Ioannes Bainbridge Anglus, qui Canonē illum, tanquam ſit à Ptolomæo ipſo profectus & pòſt à Theone ad Theodoſium magnum productus, cum Procli Sphæra & Ptolomæi hypotheſibus Planetarum Londini publicavit excerptum ex mss. libro κανόνων πϱοχείϱων. Nec enim à Ptolomæo eſſe poteſt, quod à Ptolomæo diſſentit. Ne à Theone quidem eſſe illa additamenta Canonis, argumento eſt, quod in iis Iulianus Cæſar audiat παϱαβάτης, quo nomine profecto non fuit dictus Theoni homini pagano.

Vt autē quod res eſt de auctoritate illius Canonis dicamus, videtur nulli illius Canonis exemplari quoad regum quidem Babyloniorū tempora, multum fidei tribuendum. Quod illorum attinet tempora inquam. Nec enim nunc in dubium vocaverim, utrum hiſtoriæ illæ Eclipſium quas habet Ptolomæus verę contigerint illis Nabonaſſareæ æræ annis quos notavit Ptolomæus. At in Babyloniorum regum calculo (ut de his ſolis nunc agam) quis vel Ptolomæo vel Canonibus illis noſtris crediderit, cum certum ſit

Digitized by Google

abire illos à luculentiſſimis illis fragmentis Beroſi, quæ Ioſephus recitavit libro primo contra Apionem & ex illo Euſebius retulit l. 9. προπαρασκευῆς c. 40. Neque verò in aliquo quod nunc exſtat exemplari Canonis fit mentio Laboſoroardochi, quem integros tamen novem menſes regnaſſe teſtatur Beroſus. Præteriit verò eundem & Ptolomaicum, ſi quintus Nabopolaſſaris eſt cxxvii Nabonaſſaræus. Paulo etiam poſt oſtendemus Evvilmerodacho tribuendos annos quinque, Canon tamen non niſi duos agnoſcit.

Id mirum, Ioſephum Scaligerum tempora (ut de prioribus non dicam) ultimorum Babyloniæ regum ex libitu ordinaſſe, non tantum contra mathematici canonis fidem, verum etiam adverſus ea quæ apertè Beroſo ſunt prodita. Etenim Nabopolaſſar regnavit Beroſo 21 annos, Scaligero 29; Nabuchodonoſor Beroſo quadraginta tres, Scaligero xxx; Evvilmerodach Beroſo (ut quidem vulgo legitur) 11, Scaligero vi; Niriglisſoroor Beroſo iv, Scaligero v. Laboſoroardochus à Scaligero omittitur, cui Beroſus tribuit menſes novem. Tanta audacia in mutandis temporibus contra fidem veterum monumentorum profectò ferenda non eſt.

CAPUT XIII.

Belſaſarem & Darium Medum Babyloniorum Reges Danieli memoratos, illum Evvilmerodachum hunc Niriglisſoroarem Beroſi eſſe, Scaligeri ſententia reiecta, oſtenditur.

BElſaſar & Darius Medus Danieli commemorati, quibus nominibus à Beroſo aliiſque ſcriptoribus appellentur,

lentur, non una eſt doctorum ſententia. Vt cum uno Scaligero hodiè agamus; viſum illi eſt Belſaſarem eſſe Laboſoroardochum; alterum autem Nabonidum. Neutrum verum eſt. Nabonidus enim non Medus fuit ſed Babylonius. Diſerte Beroſus: ἀπολομένυ δὲ τύτυ, συνελθόντες οἱ ἐπιβυλεύσαντες αὐτῷ, κοινῇ τὴν βασιλείαν περιέθηκαν Ναβοννίδῳ τινὶ τῶν ἐν Βαβυλῶνι ὄντι ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπισυστάσεως. Darius item ubi regnum aggreſſus eſt natus jam fuit annos ſexaginta duos, teſte Daniele c. v. v. 31. Nabonidus verò longè videtur fuiſſe junior ætate: ut qui non tantùm ſeptemdecim annos regno Babylonio præfuerit, ſed victus etiam à Cyro diu ſuperfuerit in Caramania, ut narrat Beroſus. Veroſimile porrò eſt, quin etiam placuit ipſi Scaligero, Medum illum de quo apud Megaſthenem conqueritur Nabuchodonoſor quod cives Babylonios ſit proditurus, eſſe Darium Medum. Nabonidus verò prælio decertavit contra Cyrum pro Babylonico regno, nec non urbis mœnia ſolito ſplendidiora fecit, quod eſt regis rempublicam non prodentis ſed amantis. Belſaſar præterea filius fuit Nabuchodonoſaris; ut quinquies diſertis verbis legitur Danielis *v*. Laboſoroardochus vel Labaſoaraſchus autem filius fuit Nirigliſooris, teſte Beroſo & Abydeno. Laboſoroardochus eodem Beroſo atque Abydeno teſte adhuc puer regni gubernaculis admotus fuit pariter & à ſuis jugulatus. Belſaſar autem jam aluit uxorum & concubinarum gregem, & à Daniele perſtringitur non ut puer aliquis ſed jam adultior, & qui ex ſuo arbitrio dudum rem geſſerit. Laboſoroardochus novem tantùm menſes regno præfuit, quod ſcribit Beroſus: Daniel vero cap. IIX, v. 1 memorat annum tertium regis Belſaſaris. Cauſatur quidem

Scaliger, patrem Laboſoroardochi regnum nomine filij adminiſtraſſe, itaque annos Balſaſaris eſſe eoſdem cum annis Niriglissoroorіs. Verum hæc nullo fulta teſtimonio Scaligeri hariolatio eſt.

Scaligeri itaque rejecta ſententia videtur nobis veriſimillimum, Belſaſarem eſſe ipſum Evvilmerodachum, adeoque Darium Medum Beroſo dici Nirigliſſoroarem. Enimvero Evvilmerodachum Nabuchodonoſari patri ſucceſſiſſe, non Beroſus tantùm & Abydenus ſed ipſæ Sacræ literæ aliquoties prodiderunt. Alium ejuſdem filium itidem regno admotum eſſe, contra Beroſum eſt pariter & Abydenum. At vero jam tum dictum eſt, Balſaſarem regem filium fuiſſe Nabuchodonoſaris. Non poteſt itaque Belſaſar eſſe alius quam ipſe Evvilmerodach. Idem confirmat vita quam Balſaſari Daniel, Evvilmerodacho Beroſus attribuunt. ευιλμαλώρουχος, inquit Beroſus, προστὰς τῶν πραγμάτων ἀνόμως καὶ ἀσελγῶς. Talem vero omnino ſe præbet Balſaſar apud Danielem, ut qui in convivio nocturno ebrius fuerit interemptus. Vnum videtur opinioni huic obſtare: quod nempe Beroſus huic annos tantùm duos tribuat, tertium autem Belſaſaris annum commemoret Daniel. Sed nos infra demonſtrabimus mendoſum eſſe Beroſi illum locum, & Evvilmerodacho tribuendos annos quinque.

Si Belſaſar autem eſt Evvilmerodachus, non poteſt non Nirigliſſoroor eſſe Darius. Nirigliſſoroorē autem fuiſſe alienigenam, etiam Beroſus tacitè ſignificat, narrans interfecto hujus filio electum aliquem Babylonium in regem. Pulchrè etiam congruunt regni anni quatuor homini jam ſexaginta duos annos nato ubi regia cæpit potiri dignitate. Quod Daniel quoque memorat interfecto Balſaſari ſucceſſiſſe

Darium

Darium, convenit apprime homini qui regi interfecto quaſi jure quodam ſucceſſit. Iure autem aliquo Nirigliſſorooris ſucceſſio nititur, utpote qui fuerit Nabuchodonoſaris gener. Nec verò eſt quod mireris hominem Medum allectum eſſe in generum Nabuchodonoſoris maximi regis Babyloniorum. Videtur enim & ille Darius natus familia regia Medorum, eoque dictus Danieli c. IX filius Aſſueri de ſemine Medorum. Adhoc uxor Nabuchodonoſaris Meda fuit, eoque ſuæ gentis homines indubie quoad potuit ad dignitates ſummas evexit. Medici autem ſanguinis fuiſſe Nabuchodonoſaris uxorem, diſertè teſtatur Beroſus apud Ioſephum *l. 1. contra Apionem.* Accedit quod Medus ille, de quo conqueritur Nabuchodonoſar apud Megaſthenem, fuerit jam tum vivo Nabuchodonoſare τὸ Ἀσσύριον αὔχημα. Quam exiſtimationem rebus præclare geſtis indubie commeruit.

CAPVT XIV.

De initio & fine Septuaginta annorum captivitatis Babylonicæ, eorumq; cum hiſtoriâ Babyloniorum regum collatione.

VNde initium capi & ubi finis poni debeat Septuaginta annorum ſervitutis Babylonicæ, res eſt haud parum deciſu difficilis. Nos de fine agemus primùm.

Scaligeri quidam ſectatores illum connectunt cum anno Periodi Iulianæ 4183, Cyri Perſici regni viceſimo nono, qui ſit decimus poſt devictum in Nabonido regnum Babylonium, idemque liberationis primus à ſervitute. Quod omne eſt falſum. Primò enim Sacræ literæ ſeptuageſimum illum annum ab anno liberationis per

Cyrum

Cyrum diſertè diſtinguunt. 2 Paralipomen. XXXVI. 21; *ut compleretur ſermo Domini ex ore Ieremiæ, & celebraret terra ſabbatha ſua, cunctis enim diebus deſolationis egit ſabbathum, uſque dum complerentur ſeptuaginta anni. Anno autem primo Cyri regis Perſarum, ad explendum ſermonem Domini quem locutus fuerat per os Ieremiæ, ſuſcitavit Dominus ſpiritū Cyri regis Perſarum.* Ieremiæ XXV. 11. *Et omnes gentes iſtæ ſervient regi Babylonis ſeptuaginta annis. Cumque impleti fuerint ſeptuaginta anni viſitabo ſuper regem Babylonis.* Danielis etiam IX. 2, ſcribitur complendos eſſe ſeptuaginta annos. Si completi autem fuerint anni ſeptuaginta, annus liberationis per Cyrum proximè demum eſt conſequutus. Secundò, adverſatur etiam ſacris literis, integrum decennium duraſſe captivitatem poſt potentiam Babyloniorum jam ſublatam è medio. *Servient* (ait Ieremias) *gentes iſtæ regi Babylonis ſeptuaginta annis: cumque impleti fuerint ſeptuaginta anni viſitabo ſuper regem Babylonis.* Septuaginta itaque annis illis captivitatis ſalva fuit potentia Babyloniorum regum. Tertio abſurdum eſt, Iudæos alium annum Cyri primum appellaſſe quàm eum quo ille Iudaicæ genti incæpit imperare. Vulgaris ſanè loquendi mos id haud patitur. Certe Daniel illum à Scaligeri aſſeclis deſignatum annum non agnovit primum Cyri. Memorat enim ille cap. X, 1. tertium annum Cyri: cum autem Cyrus omnium veterum conſenſu regnaverit tantùm annos triginta; ſive eundem velis eſſe cum Scaligero annum ultimum captivitatis cum primo liberationis, ſive diverſum, quod ſcripturæ eſſe conſentaneum modò demonſtravimus, adeoque ſi annus liberationis & Cyri primus ſcripturæ laudatus fuerit vel viceſimus nonus vel triceſimus regni Perſici, ſatis apparet tertium aliquem Cyri

annum

annum non potuiſſe à Daniele numerari. Eſdras porrò ita etiam loquitur ut haud obſcure pateat Cyrum poſt primum illum imo & ſecundum annum aliquamdiu ſuperfuiſſe. Meminit enim & ille anni ſecundi reditus ex captivitate cap. III, 8, & cap. IV narrat poſt demum in aula Cyri per delatores fuiſſe impeditam exſtructionem templi. *Conduxerunt autem*, inquit, *adverſus eos conſiliatores, ut deſtruerent conſilium eorum, omnibus diebus Cyri regis Perſarum.* Quomodo profectò non ſolet loqui ſcriptura niſi de aliquot annorum ſpacio. Nulla præterea cauſſa fingi poteſt quare demũ decennio poſt devictos Babylonios libertati reſtituerit Cyrus populum Iudaicum. Falſum etiam eſt, illo anno primùm per Aſiam rerum potitum eſſe Cyrum, adeoq; hunc annum imperio per Aſiam dediſſe initium. Deſtructis enim dudum regnis Medorũ, Lydorum, Babyloniorum, quid defuit, quur Cyrus jam ante non audierit Aſiæ dominus? Quid verò etiam Iudæis cum Aſiæ regionibus alijs extra Babylonicam ſitis fuit rei, ut ab illis ſuperatis annos Cyri numeraverint?

Omnia hæc planiſſima ſunt ſi ſeptuageſimum annum ſervitutis dixeris eſſe decimum ſeptimum Nabonidi, & primum liberationis annum primum Cyri in regno Babylonico, qui ſcilicet ſeptimum decimum Nabonidi ſequitur: ut ultimus ſervitutis ultimus etiam ſit regni Chaldæorum & primus liberationis primus ille quo ſubjecti fuerunt cum Babyloniis Iudæi Cyro. Ita ſanè omnes illi ſeptuaginta anni fuerunt ſub regibus Babyloniæ: ita primus Cyri fuit primus imperii illius in Iudæos: ita denique ſuperfuerunt aliquot anni à primo Cyri adusque mortem illius, utpote quum Cyri poſt Nabonidum primus ſit Nabonaſſaræus 210, ultimus autem

Digitized by Google

Nabonaſſaræus 218. ſi ſanè credimus calculo Canonis mathematici.

Si autem finis ſervitutis illius ita ſeſe habet, nemini non liquet initium ejus minime omnium eſſe computandum à clade & carcere Babylonico regis Zedekiæ. Veriſimilius illud duxeris cum Scaligero & aliis à captivitate Iechoniæ: præſertim cum favere videantur Ieremiæ verba c. xxix, 10. ad exules: *Hæc dicit Dominus, cum cæperint impleri ſeptuaginta anni viſitabo vos, reſuſcitabo ſuper vos verbum meum, ut reducam vos ad locum iſtum.* Attamen ne ita quidem ſeptuaginta annos compleveris. Rectiſſime videtur numerari exordiũ illud ab anno quarto Ioiacimi qui eſt Nabonaſſaræus, obſervante quidem Scaligero, centeſimus quadrageſimus. Eſt autem ille quo ſeptuaginta annorum ſervitutem per Ieremiam Iudaico populo Deus ipſe indixit, ut liquet ex cap. 25. Ieremiæ. Ab hoc ſanè ſi annos ſervitutis numeraveris, ſeptuageſimus incidit in Nabonaſſaræum 209, adeoque illum qui Cyri in Babylone imperium proximè antecedit. Ab eo verò uſque tempore omnino cæpit ſervitus Babylonica. Danielis I, 1. *Anno tertio regni Ioacim regi Iudæ, venit Nabuchodonoſor rex Babylonis in Ieruſalem, & obſedit eam; & tradidit Dominus in manu ejus Ioacim regem Iuda, & partem vaſorum domus Dei & aſportavit ea in terram Sennaar in domum Dei ſui, & vaſa intulit in domum theſauri Dei ſui. Et ait rex Aſphenati præpoſito eunuchorum, ut introduceret de filiis Iſraël, & de ſemine regis & tyrannorum.* Annum tertium verò appellat Daniel Ioacimi illum, quo venit Babylonius obſeſſurus Hieroſolymam. Cum quarto enim anno demum incepit ſervitus ipſa: neque enim initio quarti adhuc paruiſſe Iudæam Nabuchodonoſori, argumento ſunt verba Ieremiæ c. xx ubi

id demum futurum dicitur. Non faciunt verò illa ſupra ex Ieremiæ c. XXIX adducta pro Scaligero, licet videri poſſint facere. Epiſtola enim illa Ieremiæ miſſa eſt ad omnes exules quotquot abduxerat Nebucadnezar, ceu liquet ex *verſ. 1.* Ante Iechoniam autem complures jam abductos, certum eſt. Sanè ex Sacris literis noſtræ ſententiæ nihil obiici videtur poſſe quod ſit quantivis ponderis.

Obiter tamen notandum venit, in computatione annorum captivitatis Iechoniæ videri Ieremiam & Ezechielem uno anno differre. Etenim ſecundum auctorem Hiſtoriæ ſacræ Regum & Ieremiam primus ille Iechoniæ incidit in annum ultimum undecimum Ioacimi, ſecundum autem Ezechielem primus ille eſt item primus Zedechiæ: ceu patet conferentibus Ezechielis caput *24 v. 1.* cum *cap. 25 l. 4* Rev. *v. 1.* indubie quoniam in confinio regni & Ioacimi & Zedekiæ iſthæc Iechoniæ captivitas contigerit. Cæterum hæc Iechoniæ captivitas in aliud tempus incidit atque illa altera per ſeptuaginta annos duratura: itaque non niſi obiter hæc animadverſio huc pertinet.

Major difficultas eſt quomodo hæc noſtra cum Chaldæorum regum hiſtoria componenda ſint. Equidem quartum annum Ioacimi eſſe primum Nabuchodonoſaris omnino conſtat. Diſerte Ieremias c. XXV. 1. *ipſe eſt annus primus Nabuchodonoſor regis Babylonis.* Cui conſonat quod anno octavo Nabuchodonoſaris Iechoniam captum fuiſſe, ſcribatur 2 Reg. XXIV. 12: ille autem captus ſit anno undecimo Ioakimi. Nec verò eſt quod ſuſpicemur ab illo quarto Ioakimi anno exordium ducendum tantùm ejus temporis quo Iudæis moleſtus fuit Nabuchodonoſor, non ſignificari autem ſimpliciter annos regni Ba-

Digitized by Google

bylonii. Numerare enim & ſcripturam Sacram annos Nabuchodonoſaris XLIII liquet ex eo, quod captivitatis Iechoniæ triceſimum ſeptimum conſtituat Evvilmerodachi primum 2 Reg. XXV. 21 & in appendice Ieremiæ c. LII. 31. Nimirum octavus Nabuchodonoſaris primus eſt captivitatis Iechoniæ, ſeptem autem anni additi ad triginta ſex, quot effluxerunt ab captivitatis illius exordio ad Evvilmerodachum, conficiunt annos ſolidos quadraginta tres. Totidem autem annos Babylonici regni Nabuchodonoſari attribuit Beroſus in fragmento apud Ioſephum *l. 1. contra Apionem*: totidem habet etiam Canon mathematicus Nabonaſſaræus. At iis qui poſt Nabuchodonoſarem regno Babylonio præfuerunt neque Beroſus neque Canon eam annorum ſummam adſcribit, ut ſeptuagenariæ illius reliquum abſolvas. Conſentiunt quippe Beroſus & Canon, Evvilmerodachum tantùm duos, Nirigliſſoroorem quatuor, Nabonidum ſeptemdecim annos regnaſſe. Addit Beroſus novem menſes Laboſoroardochi. Itaque ſecundùm Beroſum à Nabuchodonoſaris exordio ad ultima Nabonidi tantum effluxerunt anni 66 & menſes novem. Totidem annos habet Canon, nullis adjectis menſibus.

Cùm adeo autem accurate heic ſeſe habeat numerorum in Sacris codicibus ratio non eſt fortaſſis quod hæc nos cura mordeat. De Canonis fide jam antehac monuimus. Etiam verò nec à Beroſo obſervatam accuratam temporis ut & rerum geſtarum rationem ipſa illius fragmenta plus ſatis indicant. Mihi, error videtur eſſe in annis Evvilmerodachi: atque huic non duos ſed quinque tribuendos, eòque in ipſo Beroſo pro literâ numerali $\overline{\beta}$ ſcribendum $\overline{\epsilon}$. Ducit me huc ipſa ſcriptura Sacra memo-

memorans annum tertium Belſaſaris, quem Evvilmerodachum eſſe jam oſtendimus. Certè ipſo ſcripturæ Sacræ teſtimonio conſtat Evvilmerodachum plus quàm duobus annis regnaſſe. Num à librario an Beroſo ipſomet erronea illa ſit annorum conſignatio, haud facilè dixerim. Id notum, libro Antiquitat. x. c. 12 à Ioſepho tribui Evvilmerodacho annos XVIII & Nirigliſſoroari annos XL: qui cum aliàs ſit ſectatus Beroſum argumentum dat, quanti ſoleant in numerandis annis per librariorum incuriam (neque enim dixerim hoc ab ipſomet eſſe Ioſepho) errores ſuccreſcere. Cæterum Evvilmerodachum quinque annos regnaſſe, teſtatur quoque in Chronico Græco nondum typis edito Georgius ille qui *ἁμάρτωλον* & Syncellum ſeſe dixit, alius tamen ab illo celebri Taraſij Patriarchæ Conſtantinopolitani Syncello Georgio. Ita enim habet codex V. C. Thomæ Reineſii quem inſpexi: *μέτα δε Ναβυχαδονόσορ ἐβασίλευσεν Ουιλμαρωδοχ υἱὸς αὐτοῦ ἔτος ε.* Non eſt quidem ſcriptor iſte magni pretii; videtur tamen & ille inci-diſſe in meliorem annorum iſtorum annotationem.

CAPVT XV.

Hiſtoriam Ægyptiam Herodoti, à Pſammeticho uſque ad Cambyſem, Sacris literis adeoq; veritati ſic ſatis eſſe conſentaneam.

QVæ de regibus Ægypti narrat Herodotus alia ſibi à ſolis Ægyptiis accepta profitetur, alia autem ſimul ab aliis, Græcis pùta eòque ſuæ gentis hominibus. Vbi enim eorum hiſtoriam ad Sethonem uſque Vulcani Sacerdotem, aut potius duodecim *ἄρχοντας* hujus ſucceſſores perduxiſſet, ſcribit: *Atque hæc quidem Ægyptii aiunt.*

Quæ verò cæteri homines cum Ægyptiis conſentientes memorant in hac regione fuiſſe geſta, hæc jam explicabo. Prudenter profecto. Etenim in quæ & aliæ gentes cum Ægyptiis conſentiunt majoris utique ſunt fidei atque illa quæ ſolo Ægyptiorum teſtimonio nituntur. A Pſammetichi autem ætate non potuerunt ſane Græcis ignotæ eſſe res Ægyptiorum, utpote quum ab eo uſq; tempore Ægyptus acceperit colonias Græcas & inter utrumq; populum floruerint commercia. Rectè enim Herodotus: *Poſt ſedes ab iſtis* (Ionibus & Caribus) *in Ægypto collocatas Græci cum illis commercium habuerunt; & nos res in Ægypto geſtas, à Pſammeticho rege exorſi quæ deinceps extiterunt ea ſine ambiguitate nota habemus.*

Cum verò autem illa conſentire argumento etiam eſt codex ſacer, utpote quum ea quæ de Ægypti regibus ſcribit, ſic ſatis accurate conveniant cum nominibus, temporibus, & rebus geſtis regum Ægyptiorum uſque à Pſammeticho ab Herodoto commemoratis. Ita Pſammetichum poſt undetriginta annorum obſidionem Azoton amplam Syriæ urbem cepiſſe, ſcribit Herodotus. Azotum autem ſivè Aſdod magnam cladem fuiſſe paſſam, etiam ex Ieremia colligere eſt; qui anno primo Nebucadnezaris juſſus eſt à Deo cum aliis, tum *reliquiis Azoti* imminentes calamitates annunciare. *cap. xxv, v. 20.* Nechus rex Pſammetichi ſucceſſor nominatim memoratur in Sacris voluminibus aliquoties. Quod porro Herodotus memorat, illum cum Syris terreſtri acie congreſſum in Magdolo victoriaq; potitum eſſe, & poſt prælium Cadyti magnâ Syriæ urbe; optime quadrat victoriæ Nechi contra Joſiam regem, quæ memoratur *l. 4. Regum cap. xxiii, 29* & *2 Paralipom. xxxv. 20.* Tantùm locus prælii perperam ab He-

ab Herodoto appellatus eſt Magdolum, cum ſit Mageddum: decepto indubiè affinitate vocis, quodq; Magdolum eſſet notius, utpote urbs Ægypti, cujus regionis omnia Herodoto fuerunt notiora Syriacis aut Palæſtinis. Imò veroſimile videtur Cadytũ illam Herodoto memoratam eſſe ipſam Hieroſolymam, iſthoc fortè nomine Ægyptiis olim appellatam: certè poſt prælium hanc captam à Necho manifeſtũ eſt ex *Paralipomenon* XXXVI 3. Incidit autem illa victoria Nechi in annũ ejus ferè ſextũ, ſi Herodoti & Sacri codicis hiſtorias temporum conferamus. Ad illud quod Herodotus narrat Nechum claſſibus etiam pugnaſſe, referendum fortaſſis eſt id quod Ieremias innuit *cap. XLVII* 1. 5. Gazam à Pharaone percuſſam eſſe: portu quippe nobiles fuiſſe quondam Gazæos vel ex Strabone conſtat. Nihil habet quidem Herodotus de bellis Nechi & Nabuchodonoſaris, ea tamen tempora Necho aſſignat, ut primus Nabuchdonoſaris annus, quo Nechi exercitum ad Euphratē devicit teſtè Ieremia cap. XLVI 2; imò omnia quæ hactenus fuerant juris Ægyptii ab Euphrate uſq; ad Nilum in ſuam poteſtatem redegit Nabuchodonoſar, ut habetur 4. *Reg.* XXIV 7 incidat in annum Nechi circiter decimum.

De Pſammis regis memorabilibus geſtis non in Herodoto minus quàm in Sacro codice altum eſt ſilentium. Quando Hieroſolymam cæpit Nabuchodonoſor, AEgypto præfuiſſe jam fortè in quintum annum regem Apryem, tempora ab Herodoto indicata ſupputantibus manifeſtũ eſt: Ieremias verò cap. XLIV. 30 regem illum appellat itidem Hophra. Eundem occiſum iri ab hoſtibus ſanctus vates prædicit, & factum eſſe narrat Herodotus. Quæ de Aprię tamen fortunâ ſcribit Herodotus non videntur cum Sacris literis conſentire. Herodotus enim diſertè teſta-

tur

tur fuiſſe illum ſecundum Pſammetichum omnium illius ætatis regum fortunatiſſimum, donec clade ingenti à Cyrenæis accepta ſubditi adverſus illum rebellaverunt, à quibus per Amaſin victus & pòſt occiſus ſit. Contra & Ieremias cap. XLIII. XLIV & XLVI & Ezechiel cap. XXIX. XXX. XXXI. XXXII conſtanter uno quaſi ore AEgypto ejuſq; regi excidium minitantur per regem Nebucadnezarem. Quæ vaticinia ſi effectu non caruerunt, neceſſum eſt calamitates illæ evenerint tandem regi Apryæ, ut cujus annus ultimus incidat fortè in Nabuchodonoſoris penultimum Nabonaſſaræ æræ CLXXVIII. Sanè ſolere nonnunquam Deum commeritas & indictas pœnas ſive remittere ſive differre in aliud tempus, notum eſt. Non auſim tamen profiteri nihil mali ſecutum tantas Dei minas: eoque verosimilius videtur dictu, lapſum memoria aut falſis narrationibus Herodotum, Cyrenæis adſcripſiſſe cladem illam quæ Apryæ hactenus fortunato exitium attulit, quum tribuenda fuerit Babyloniis. Neq; verò ſolæ Sacræ literæ nos docent mala ejuſmodi Deum Aegyptiis minitatum: ſed & Megaſthenes olim tradidit à Nabuchodonoſare Africam domitam incolis inde in Ponto proximas regiones abductis, quod fieri non potuit niſi ſubactâ ante AEgypto. Habet vero illud ex Megaſthene Strabo *l. XV.* Ioſephus *l. I. contra Apionem*, Abydenus apud Euſebium *l. IX. præparat. cap. 41.* Ioſephus ipſe *l. X. ἀρχαιολογίας c. XI.* ſcribit: Τῷ πέμπτῳ τῆς Ἱεροσολύμων πορθήσεως ἔτει, ὅ ἐστι τρίτον καὶ εἰκοστὸν τῆς Ναβουχοδονοσόρου, στρατεύει ὁ αὐτὸς ἐπὶ τὴν κοίλην Συρίαν καὶ κατασχὼν αὐτὴν, ἐπολέμησε καὶ Ἀμμανίτας καὶ Μωαβίτας, ποιησάμενος δὲ ὑπηκόους ταῦτα τὰ ἔθνη ἐνέβαλεν εἰς τὴν Αἴγυπτον καταστρεψόμενος αὐτὴν καὶ τὸν μὲν τότε βασιλέα κτείνει, καταστήσας δ' ἕτερον τοὺς ἐν αὐτῇ πάλιν Ἰουδαίους αἰχμαλωτίσας ἤγαγεν εἰς

Βαβυλῶνα. Quinto excidii Hieroſolymitani anno, qui eſt viceſimus tertius Nabuchodonoſaris, exercitum duxit ille in Syriam cavam, eamque obtinens oppugnavit & Ammonitas & Moabitas. Subactis autem ſibi illis gentibus traiecit in AEgyptum eamque ſubvertit. Ac regem quidem qui tum erat occidit, alio autem conſtituto, qui ibi erant Iudaeos iterum capiens abduxit in Babylonem. Hæc Ioſephus. Verùm haud parum dubito num idipſum certo aliquo fultus teſtimonio narret. Certè aut omnia quæ de Apries & Amaſis temporibus narrat Herodotus itidem ſunt falſa, aut id certè falſum eſt omnia hæc contigiſſe quinto poſt Hieroſolymitanum excidium anno, utpote quum ille ab ultimo Apries ſic ſatis diu abſit. Quicquid verò ſit de Ioſephi teſtimonio illo, tamen Ægyptum maſe eſſe à Nabuchodonoſare mulctatam, non ſane videtur temere eſſe negandum.

CAPVT XVI.

Ægyptios ipſos non videri habuiſſe rerum ſuarum paulò antiquiorum certam hiſtoriam literis conſignatam.

RErum Ægyptiarum hiſtoriam à Pſammiticho uſque, qualis illa tradita eſt ab Herodoto, ſic ſatis eſſe ſimilem vero, ex iis quæ diximus eſt manifeſtum. Reliquæ autem omnis antegreſſi ævi longe alia videtur eſſe ratio. Etenim in ea nihil nos poſſunt juvare teſtimonia aliarum gentium, unam ſi Iudaicam excipias. Græcis ſane ante Pſammitichum nihil cum AEgyptiis fuiſſe commercij, abunde teſtatur Herodotus. Strabo etiam *l. XVII* diſerte ſcribit, primis AEgypti regibus omnes navigantes fuiſſe inviſos imprimis Græcos, quod prædones eſſent & piraticam exer-

cerent. De Pſammiticho etiam Diodorus l. 1. cap. 67: *Primus omnium AEgypti regum gentibus alijs peregrina regionis emporia patefecit, magnamque navigationibus exterorum ſecuritatem praſtitit; nam rerum ante ipſum potiti inacceſſam peregrinis AEgyptum faciebant, appulſos vel morte vel ſervitute multantes. Buſiridis equidem impietatem inhoſpitalitas gentis tam famoſam Græcis reddidit.* Merito proinde in dubium quiſq; prudentior vocaverit, num quam fidem mereantur etiam illa, quæ ſoli AEgyptiorum ſacerdotum narrationi ſeſe debere, diſertè Herodotus noſter profeſſus eſt. Et quidem dixerit hoc quis fortaſſis, quoniam eſt veroſimile Sacerdotes notaſſe res quaſq; memorabiles, ex *libro* autem recenſita ſibi ſi non omnia ſaltim pleraque à ſacerdotibus, ſcribit Herodotus.

Cæterum eſto, ex libro omnia illa fuerint narrata, tamen non poſſe quem tuto credere iſti narrationi argumento eſt, quod vel ipſis AEgyptiis ſacerdotibus defuerint antiqui annales fide digni, vel verò nemo illorum ex monumentis iſtis integrâ fide quidquam aliis retulerit. Vtrum horũ ſit verius haud facile fortaſſis eſt definitu. Neq; enim videtur veroſimile defuiſſe AEgyptiis tanto in ſacerdotum numero qui ſaltim rudi modo confecerint annales, quum apud Romanos, doctrinæ haud perinde deditos, hanc curam ſibi ſumpſiſſe Pontifices maximos uſq; ad P. Mucium, ex unius M. Tullii libro quem de Oratore inſcripſit, abunde notum eſt. Sed & Fl. Ioſephus *l. 1. contra Apionem* affirmat, in gente Aegyptiorum publica auctoritate res geſtas quaſq; memoriæ traditas eſſe. Si tamen hoc factum, neceſſum profecto eſt, vel illos Æegyptiorũ non bona fide ab omnibus eſſe ſacerdotibus conſcripta, vel verò nihil pene ex illis monumentis ad alios ſincera fide perveniſſe.

Hoc ipſum autem liquet ſole clarius *primum* ex miro diſſenſu narrationum Aegyptiacarum. Etenim res gentis illius regum ex Sacerdotum ore etiam Diodorus Siculus prodidit, exſerte ſcribens l. 1. cap. XLIV: *De omnibus ſacrorum librorum monumenta habent Sacerdotes, per longam à vetuſtiſſimis temporibus ſucceſſionem tradita: quanta cuiusque magnitudo, qualis natura fuerit, & quid ſuo quisque tempore egerit.* Similiter Manethos Sebennita ſacerdos Heliopolitanus hiſtoriam ſuam (quam ab ipſo mundi initio exorſus ad Darium Codomannũ perductam tribus tomis obtulit Ptolomæo Philadelpho, ceu videre eſt in Euſebij Chronicis) itidem ſibi deſcriptam ex antiquiſſimis libris eſt profeſſus. Euſebius excerpta operis daturus ita loquitur: *Ex libris Manethonis Sebennitæ, qui cùm temporibus Ptolomæi Philadelphi ſummus ſacerdos ſacrorum eſſet, (AEgypti idolorum) eruit iſta ex columnis in Seriadica terra poſitis, ſacra, ut ait, dialecto, & hierographicis literis notatis à Thoyt primo Mercurio, & interpretatione verſis poſt diluvium ex ſacra lingua in Græcam per literas hieroglyphicas, & in libris ab Agathodæmone altero Mercurio patre Tat, in adyta AEgyptiorum ſacrorum relatis. Quæ dicavit eidem regi, ſecundo Ptolomæo, in Sothios libro ita ſcribens.* Subjungit verò Euſebius epiſtolam ad Philadelphum in quibus ipſe inter alia dicit, ſecutum ſeſe ἱερὰ βιβλία γραφέντα ὑπὸ τοῦ προπάτορος τρισμεγίστου Ἑρμοῦ. Ioſephus quoque *l. 1. contra Apionem* ſemel iterumq; ait, Manethonem profeſſum eſſe, ſuam hiſtoriam deſcriptam ἐκ τῶν ἱερῶν γραμμάτων. Indubie ad ſimilia monumenta provocavit in ſua AEgyptiorum Hiſtoria Chæremon ἱερογραμματεὺς & ipſe AEgyptius. Fecit idem Ptolomæus Mendeſius, utpote & ipſe ſacerdos, teſte Tatiano *orat. contra Græcos* & Clemente

 Alexan-

Alexandrino *l. 1. Stromat.* & ex ijs Euſebio *l. X.* προπαρασκ. *cap. III.* Apionem quoq; hominem itidem ſanguine Ægyptium ad narrationes majorum natu AEgyptiorum provocaſſe, liquet ex *l. 2. Ioſephi* quem homini iſti oppoſuit.

Veroſimile fortè omnino eſt, etiam Græcos alios AEgyptiacarum Antiquitatum ſcriptores, ſaltim ſacerdotales traditiones habuiſſe pro teſtimonio ſuarum narrationum. Scripſit autem res AEgyptias Leon quidam, teſte Hygino *in poëtico Aſtronomico*, Euagoras Lyndius teſte Suidâ, ac Lyceas Naucratita cujus Αἰγυπτιακά citat Athenæus *l. XIV.* ut quædam ex Lyſimacho Alexandrino recitat Ioſephus *l. 1. contra Apionem.*

Plærorumq; porrò horum pauca quidem hodiè ſuperant; collata autem inter ſeſe de una eademq; re tantum diſſidii in ijs deprehendere eſt, ut major eſſe non poſſit. Vna Iudæorum hiſtoria ſufficit pro exemplo apud Diodorum, Manethonem, Chæremonem, Ptolomæum Mendeſium, Apionem, Lyſimachum: & tamen ab his omnibus diverſa planè, veritati tamen affiniora, ex Heliopolitanorum & Memphiticorum ſacerdotum quorundam ore refert Artapanus l. ix προπαρασκ. c. 26. apud Euſebium. Rectè vero Ioſephus *l. 1. contra Apionem*: τῆς ἀληθοῦς ἐστι τεκμήριον ἱστορίας, εἰ περὶ τῶν αὐτῶν ἅπαντες ταὐτὰ καὶ λέγωσι καὶ γράφωσιν. Certè ſi quæ certa fuerint apud AEgyptios monumenta, non eam habuiſſent hiſtoriæ ſuæ patriæ diſcordiam.

Secundo confirmat hoc ipſum mirificè illud, quod de Pyramidum exſtructione, re utique ſummè digna memoratu, AEgyptii nihil certi potuerint tradere. Apertè Diodorus cap. 64: *De pyramidibus nullus omnino, nec apud indigenas, nec inter ſcriptores eſt conſenſio.*

Cum-

Cumprimis verò quanti ſit facienda in univerſum fides AEgyptiacæ hiſtoriæ, arguunt fabulæ ſaltim illæ (alias enim non attingam,) de diuturno per illas terras imperio Deorum & Semideorum, quas tamen ſacroſanctas creditas fuiſſe illi populo, liquet ex ejus recepta theologia, quodque non tantùm Herodotus & Diodorus ſed etiam Manethos illas in commentarios retulerint.

CAPVT XVII.

Manethonis Ægyptii hiſtoriam magna ex parte fuiſſe fabuloſam.

Hæc ſanè accuratè attendentibus haud difficile pronunciatu videtur, ei quæ Pſammitichi tempora antecedit Ægyptiorum hiſtoriæ, utpote ſolorum Ægyptiorum narrationibus nitenti, non poſſe tuto fidem adhiberi, quemcunque etiam placuerit ducem ſectari.

Scaliger, vir ſanè maximus, non dubitavit quidem Manethonem præ aliis commendare; eoque dynaſtias illius AEgyptiacas omnes, ex Georgio Syncello, ſive malis ex ipſo Iulio Africano, Euſebij excerptas ſecundo Canonum Iſagogicorum libro inſeruit. *Manethoni enim huic exploratiora fuiſſe, utpote & AEgyptio & ſacerdoti, quàm Herodoto homini peregrino, & cui per malitiam AEgyptii imponere potuerunt, aut cui per lingua AEgyptiaca inſcitiam omnia ex illorum relatu aſſequi non licuit.* Ita enim loquitur *l. 3. Canon. Iſagogicor 1. pag. 274.* Verum haud ullo colligere eſt indicio AEgyptiis ſacerdotibus fide dignam fuiſſe antiquarum rerum hiſtoriam, aut verò Manethonem tradidiſſe omnia prout acceperat. Sacerdotes illos præter meritum hiſtoriæ veteris peritia ſeſe jactitaſſe, paulo ante oſtendimus;

Manethonem autem ſcriptorem fuiſſe fabuloſum abunde conſtat ex iis quæ unus Ioſephus *l. 1. contra Apionem* prolixè illi objecit circa res Iudæorum. Certè ridicule oſtentat ſeſe antiquiſſimis monumentis ſive Hermetis, ſive aliis, ex columnis, hieroglyphica literatura inſignitis, ante diluvium deſcriptis. Vt enim tales aliquas fuiſſe haud negemus, quid juverint hiſtoriam dynaſtiarum quas ipſe vult à diluvio demum AEgyptiis imperaſſe? Per eſt præterea veroſimile, illud quod Diogenes Laërtius *in proœmio* ſcribit, à Vulcani Nili filio ad Alexandrum numerare AEgyptios ἐτῶν μυριάδας τεσσάρας, καὶ ὀκτακισχίλια ὀκτακόσια ἔτη ἑξήκοντα τρία, ex Manethone deſumptum eſſe, utpote cum hujus τῶν Φυσικῶν ἐπιτομὴν paulò poſt idem Laërtius nominatim citet teſtem. Etſi enim Dynaſtiæ Manethonianæ apud Syncellum ad Alexandrum uſque habeant tantùm annos quinquies mille trecentos ſexaginta quinque, tamen immenſum prope tempus illud attribuit Deorum imperio. Eſt autem revera omnium mendaciorum calidiſſimum: utpote quum Diodoro Siculo ſacerdotes AEgyptii ab Oſiride & Iſide ad regnum Alexandri annos numeraverint tantùm plus decies mille, vel paulo minus ter & vicies mille; Herodoto autem ab imperio duodecim deorum ad Amaſim ſive Cambyſem uſque annorum quindecim millia.

Dixeris forte, Manethonem minus tamen peccare in definiendo tempore dynaſtiarum humanarum quam Herodotum, ut qui tempori illi ad Sethonem uſque Vulcani ſacerdotem adſcribat trecentos quadraginta unum reges, annos autem undecim mille trecentos & quadraginta. Fateor. Peccat tamen & ipſe graviter, longiſſimè ultra mundi conditi initium exporrigens

δυναςείας

δυναςείας ſuas AEgyptiacas. Nec vero juvat Manethonem ingenioſa Gerardi Ioannis Voſſii V. Cl. excuſatio, quam refert *l. 2. Idololatr. cap. 28.* annos illos Manethonios eſſe non explicitos ſed cum aliis concurrentes, uno ſcilicet eodemque tempore pluribus dynaſtiis AEgypto imperantibus. Nihil inquam, hoc juvat Manethonem, ut qui utique cenſuerit annos illos omnes non collaterales eſſe ſed ſucceſſorios, imò concurrentium uno eodemque tempore dynaſtiarum vix ſemel meminerit. Certè in commemorandis regibus etiam alios ſacerdotes non cogitaſſe de illis collateralibus dynaſtiis, manifeſtum eſt etiam ex Herodoto, Diodoro, aliis. Vt taceam ne quidem in Sacra hiſtoria Hebræorum ejus aliquod reperiri veſtigium.

CAPVT XIIX.

Quæ Herodoto Ægyptii ſacerdotes quondam de rebus ſuæ gentis narraverunt, plus habere veriſimilitudinis, quàm alias aliorum Ægyptiorum narrationes.

QVod ſi quis conjecturæ locus eſt in re dubiâ & obſcurâ, malim pronunciare, Herodotum incidiſſe in Sacerdotes minus reliquis fabuloſos, quique res Aegyptias ſaltim à Seſoſtris uſque ætate ſic ſatis benè habuerint cognitas.

Etenim ſi quid veri ſubeſt famoſæ Seſoſtris expeditioni, neceſſum eſt iſthoc nomine venire illum qui in Sacrâ Hiſtoriâ *1. Reg. cap. XV. 25.* audit Seſak, quod Ioſepho etiam eſt obſervatum *l. IIX. Antiq. c. IV*: utpote quum unius hujus præter Nechum fiat mentio in codice illo ſacro qui ex Aegypto moverit in Palæſtinam. Neque enim à Se-

ſoſtris

ſoſtri non paſſa eſt calamitatem terra illâ ſi quid veri habet hiſtoria, nec ſacri codices tantum damnum ſilentio prætermiſſent. Satis exacte autem conveniunt Seſoſtris illa tempora cum ævo Salomonis & Rehabeami, ſi Herodotum ſequamur. Numerat quippe pater ille hiſtoriæ Græcæ à Seſoſtri ad Sethonem Vulcani ſacerdotem, adeoq; ad Sennacheribum, reges decem, quot ætates ſpacium annorum trecentorum circiter abſolvere facile poſſunt.

Similiter Sethonis & nomen & tempus quod eſt apud Herodotum, cum iis quæ *l. IV. Reg. c. XVII. v. 4.* de So rege Aegyptiorum narrantur, cujus contra Aſſyrios opem imploraverit Hoſea rex Iſraelitarum ultimus, optimè conveniunt.

Eodem tempore Sennacheribum Aſſyriorum regem non vixiſſe tantùm, ſed etiam, cum in Aegyptum moviſſet, inopinata exercitus nocturnâ clade territum receſſiſſe, liquet ex IV Reg. XIIX. II Paralip. XXXII. Eſaiæ XXXVI. Ipſum verò illud nomen Sennacheribi ut & memoria expeditionis & ſingularis cujuſdam damni quod unâ nocte paſſus fuerit Aſſyrius, reperiuntur apud unum Herodotum: non Diodorum, non Manethonem, non Aegyptiarum rerum ſcriptores alios; etſi non omni ex parte veræ etiam ſint ipſæ illæ Herodoti narrationes, & peſtis illa exercitus nocturna mutaverit in murium fabulam; niſi & hoc non minus vere ſimul quam peſtis illa contigerit. Ab hoc Sennacheribo graviter paſſam eſſe Aegyptum, inter ſeſe & à rege ſuo tum diſſidentem, haud difficile liquet ex Herodoto; quæ omnia mirifice illuſtrant vaticinia Ieſaiæ cap. XIIX. XIX & XX. Narraverat autem illa Sennacheribi cum Aegyptiis bella etiam in Babylonica hiſtoria Beroſus, teſte Ioſepho *l. X. Antiquit. cap. 1.* ubi tamen Beroſi ipſa verba exciderunt. Quod

Quod porro itidem eſt apud Herodotum Proteo rege Paridem cum raptâ Helena ut & pôſt Menelaum in Aegyptum adveniſſe, mirificè confirmantur iis quæ Virgilius cecinit de Aenea & Didone. Conſtat quippe ex Annalibus Phœnicum, quorum excerpta nobis dedit Ioſephus, à Didone Carthaginem conditam circa annum Mundi 3060, quo tempore in vivis eſſe adhuc potuiſſe Proteum, alterum illum à Seſoſtri, non poteſt dubitari. Certè ſi quod veri ineſt illi Virgiliano carmini, circa iſthæc demum tempora Ilii excidium contigit: quod Herodoto ipſi, viro utique magni judicii & antiquitatum ſuæ gentis peritiſſimo, itidem placuiſſe manifeſtum eſt. Idem ſanè viſum eſt illis qui in regis Ramiſis ætatem Trojæ ἅλωσιν retulerunt teſte Plinio l. XXXVI c. 8. Eſt enim Ramiſes planè ille Ramſinitus, qui Herodoto eſt ſucceſſor Protei. Imo non aliud videtur & Theopompo creditum dum Homerum voluit vixiſſe Olympiade XXII: ducentos enim circiter annos vulgo poſt Trojæ cladem exiſtimatur poëta ille claruiſſe.

Cæterùm quæ ante Seſoſtrem contigerunt videntur Herodotei illi Aegyptiorum ſacerdotes ignoraſſe, eoque tantùm tegendæ inſcitiæ ſuæ dixiſſe, omnes Seſoſtris anteceſſores nullum memoratu dignum facinus commiſiſſe. Cui enim fiet veriſimile, trecentos & triginta reges ingloriè duxiſſe vitam per annos pluſquam decem mille? Memorabile tamen, quod Pharaonis vox ex eorum relatione apud unum Herodotum quodammodo ſit conſervata; dum traditur in regum ſucceſſione Piromin Piromi ſemper ſucceſſiſſe, eſſe autem Piromin idem quod Græcè καλὸς κἀγαθὸς. Ex Herodoto ſanè videtur idem hauſiſſe Syneſius *l. 1. de providentia*.

L Quos

Quos Diodorus Siculus conſuluit Sacerdotes à vero plus quam Herodoteos illos abiiſſe, vel una doceat hiſtoria regum à Seſoſtri vel Seſooſi uſque ad Pſammitichum, quæ legitur à cap. 53 uſque ad 66. Tempora certè cum Sacra hiſtoria omnino nihil habent affinitatis. Ne quidem illa quæ à Pſammiticho uſque ad Amaſis excidium & Perſarum regnum habet Diodorus ita cum Sacris conveniunt atq; Herodotea, utpote quæ Nechi regis nec verbulo meminerint. Taceo nunc illa portentoſa mendacia: *Imperarunt, ut quidam ex ipſis fabulantur, initio in Ægypto Dij & Heroës annos paulo minus octies & decies mille; ultimusq; rex fuit Horus Iſide natus. Ab hominibus autem regnatum per quindecim ferme millia annorum ad centeſimam uſque octogeſimam Olympiadem, quæ nos Ægyptum acceſſimus.* Scripſerat vero Diodorus cap. XXIII: *Annos ab Oſiride & Iſide numerant ad Alexandri regnum plus decies mille, vel ut nonnulli ſcribunt, paulo minus ter & vicies mille.* Item cap. XXVI: *Sacerdotes Ægyptiorum facta ſupputatione temporum à regno Solis ad Alexandri tranſitum in Aſiam annorum XXIII millia circiter colligunt.* Item illud cap. LXIX: *ultra quater mille & ſeptingentos reges indigenas Ægyptum gubernaſſe.*

Res Ægyptiorum à Pſammiticho uſque exactius tradi ab Herodoto quam à Manethone ipſemet Ioſephus Scaliger coactus eſt fateri: eoque etſi in XXV dynaſtiis Manethonem, in XXVI tamen Herodotum ſequitur, *quod conſentanea Hiſtoria Biblica ſcribat.* videatur *l. III Canon. Iſagogicor. pag. 311.* Et vero ſecundum meam computationem primus Nabuchodonoſaris fuerit etiam primus Pſammitichi ſi Manethonem ſequaris: debebat autem incidere in aliquem annum Nechi regis. Si in his autem

major

major fides habenda Herodoto quam Manethoni, quur amabo in aliis prætulerimus hujus fidem ductu Scaligeri optimo Herodoto?

Porro nec anteriora tempora ſi ſpectemus, aliquis juxta Menethonē vixit Aegyptiorum rex ætate Hoſeæ regis cujus nomen alludat ad So in Sacris laudatum, ſive illum dynaſtiarum catalogum ſequamur quem recitat Euſebius ſive quem pro arbitratu interpolavit Scaliger. Nec enim veroſimile eſt quod ille ait, Bocchorim So Iudæis audiiſſe quod eſſet Saites: ne dicam Hebræis *Soan*, quæ vox affiniſſima poſſit videri, eſſe Tanin, Saim autem iiſdem eſſe Sin, ut ſane perpetuo haſce voces interpretantur LXX Seniores Ægypti regionum gnari. Aliqua convenientia quidem eſt vocum Τάρακος apud Euſebium & Tiraka Æthiopis apud Ieſaiam cap. XXXVII. Sed tempora non conveniunt, utpote quum ille AEthiops vixerit quo tempore in AEgyptum movit Sennacheribus, Tarakos autem Manethonis quinquaginta demum poſt annis. Nec eſt ſatis conſentaneum Hiſtoriæ Sacræ Tirakum rerum fuiſſe potitum per AEgyptum; videtur enim potius ſuppetias voluiſſe ferre Ægyptio regi, idem forte cum eo quem Megaſthenes apud Strabonem *l. 15.* memorat Tiarkonē Æthiopem, qui expeditione ſuſcepta ad Herculis uſque columinas pervenerit.

Ad hoc juxtà Manethonem Salomonis & Rehabeami ætate non vixit Seſoſtris, aut aliquis expeditione in Palæſtinam facta clarus, imò non vixit aliquis cui quæ fuit nominis affinitas cum Seſak Sacris literis memorato.

Porrò quæ de Paſtorum & Iudæorum ex AEgypto in Palæſtinam tranſitu ex Manethone refert Ioſephus, illa utique à Sacris hiſtoriis abſunt quàm lon-

giſſime. Vanitatem quoque eorum omnium accuratè oſtendit Ioſephus *l. 1. contra Apionem*. Non convenire præterea cum Aſſyriorum etiam hiſtoria id quod ibi legitur de Aſſyriorum jam tum metuenda potentia, ex ſupra dictis eſt clariſſimum: quibus oſtendimus non fuiſſe illud imperium magnæ amplitudinis niſi ultimis pene temporibus, certè non iis quibus Hycſos aut Iudæos vult ex Aegypto migraſſe Manethos. Taceo complura alia.

Certè nihil eſt quur Manethoni plus fidei debeas quam Herodoto, quantumvis monumentorũ antiquorum lectione ſeſe jactitaverit, vel genere Aegyptius fuerit & dignitate ſacerdos. Enimvero omne illud ſacerdotum genus nulla polluiſſe ſolidâ doctrinâ, ſed vanitate laboraſſe quam maximè, & turpibus mendaciis affectaſſe ſcientiæ opinionem in vulgus, liquido aliàs demonſtramus.

Alios Aegyptiarum rerum ſcriptores non eſt pretium operæ cum Herodoto contendere, utpote quum nemo ſuperſit à quo multa hujus argumenti liceat petere quæ in contentionem mereantur venire. Sed &, qui inter eos celeberrimus eſt, ſimulque & ipſemet fuit *ἱερογραμματεὺς* & domo Aegyptius, Chæremon ejus & inſcitia & arrogantia, illis eſt coloribus depicta à Strabone l. XVII. ut turpe fuerit cum iis Herodotum committere. Vnum Artapanum miror, qui nactus ſit illa de Iudæorum ex Aegypto migratione vero maximè omnium affinia, quæ Clemens Alexandrinus recitat *l. 1. Stromat.* & poſt illum Euſebius. Certè ſi illa accepit à Sacerdotibus, deprompta ex monumentis antiquis quibuſdam, illa Heliopolitanorum non potuerint ſatis laudari. Sed vereor ne ſint recentius conficta.

CAPVT

CAPVT XIIX.

Diagramma plerorumque eorum quæ de dynaſtiarum temporibus ſunt diſputata.

QVæ hactenus diſputavimus clariſſima fuerint ſi oculis ipſis in tabula exponantur. Vniverſa tamen ita exhibere operoſum eſt & inutile: eoque fortaſſe ſufficit, ſi duntaxat à Medorum uſque primordiis ad extrema regni priſci AEgyptiaci quando illud juris factum eſt Perſici, proponantur in medium: utpote cum illo temporis ſpacio pleraque memoratu digna, quæ quidem nos tetigimus hac diſquiſitione, contigerint.

Igitur eſto quaſi pro normâ, præcipuâ quidem Periodus Iuliana, ſubtile illud Ioſephi Scaligeri inventum, ſecundariâ vero AEra Nabonaſſarea, epocha hujus alligatâ ad annum Periodi Iulianæ 3967, prout non Scaligero tantùm ejuſque aſſeclis ſed & ipſi Dionyſio Petavio viſum eſt.

Ponatur porrò, primum Cyri annum Perſicum eſſe Periodi Iulianæ 4154 Nabonaſſarcum 188. Sane ut ita ponamus jubent nos veteres Græcorum hiſtoriæ, quæ annum illum unanimi conſenſu nectunt cum anno 1 Olympiadis quinquageſimæ quintæ; ceu fatentur etiam recentiores, interque eos ipſi principes Chronologicæ rei Scaliger & Petavius. Atqui initium Olympiadum incidit in annum Periodi Iulianæ 3938, quemadmodum operosè poſt Scaligerum etiam Petavius demonſtravit *l. 9. doctr. Temp. c. 37. & ſeq.* Itaque non poteſt non primus quinquageſimæquintæ Olympiadis eſſe ejuſdem Periodi 4154. Hoc autem poſito Cyri primordio, quum illud ſit cardinis loco in ſupputationibus rerum Medicarum Aegyptiarum ali-

arumque patebit veritas noſtri diagrammatis. Haud me latet, ſi Canoni mathematico ſit fidendum, uno anno ſerius nempe 4155 cæpiſſe Cyrum, idque recte à Scaligero Petavio & aliis eſſe obſervatum. Sed quare illius debeat prævalere auctoritas non video. Quod ſi tamen cui tanti eſt, per me licet illam ſequatur. Fuerint verò ita Medorum etiam AEgyptiorumque tempora uno anno ſerius locanda, adeoque initium regni Medici cum anno 3999 Pſammitichi cum 4044 connectenda. Qua in re nihil eſt incommodi.

Extra controverſiam denique nunc collocabimus annum Ezechiæ XI eſſe Periodi Iulianæ 3994 Nabonaſſareum 28, ſequuti hac in re variis de cauſis ſupputationem illam alteram temporum Iudaicorum quam Scaligerianæ adjunxit Helvicus. Non repugnabimus tamen multum, ſi quis biennio ſerius velit illa Iudaica tempora cum aliis ſupputare, obſervata etiam in hoc ipſo Canonis Mathematici fide, ut cui primus Babylonius Cyri annus eſt Nabonaſſareus 210, ultimus Nabonidi 209, quem ultimum eſſe ſeptuagenariæ captivitatis Iudæorum nos demonſtravimus. Neq; vero quæ nos diſputavimus quidquam detrimenti accipiunt licet hoc malis: utpote quum etiam ita inciderit defectio Medorum in tempora illius divinæ cladis Aſſyriorum & mortis Sennacheribi; imò ſic à regum Babyloniorum annis in Canone Mathematico notatis biennio minus diſſentiamus. Sequimur vero illum Canonem & nos in regibus Babyloniis uſque ad Nabopolaſſarem quoad licet, tantum ob defectum meliorum certiorumque. Deinceps nimirum omnino abeundum eſſe ab illo, jam demonſtravimus.

Cæterum hiſce præmonitis licet jam diagramma ipſum proponere.

Digitized by Google

Jul.	Nab.	Reges Iuda.		Reges Aſſyrior.	Reg. Babylon.		Reg. Med.		Reg. Aegypt.
3994	28	11		Aſſyriorū res	2	Mardokem-			
3995	29	12	Ezechi-	maximè flo-	3	pad. ſive			Setho Vul-
3996	30	13	as.	rent.	4	Merodach			cani ſacer-
3997	31	14		Sennacheribi	5	Baladan.		Medi defi-	dos ſive So.
3998	32	15		exercit⁹ perit	6		1	ficiunt ab	
3999	33	16		& ipſe occidi-	7		2	Aſſyriis,	
4000	34	17		tur: ſuccedēte	8		3	& primis	
4001	35	18		filio Aſſarhad-	9		4	ſex annis	
4002	36	19		donſivè Sarda-	10		5	degunt	
4003	37	20		napalo.	11		6	ſine rege.	
4004	38	21			12		1	Dejoces.	
4005	39	22			1	Arcianus.	2		
4006	40	23			2		3		
4007	41	24			3		4		
4008	42	25			4		5		
4009	43	26			5		6		
4010	44	27			1	Interre-	7		
4011	45	28			2	gnum I.	8		
4012	46	29				Lelibus.	9		
4013	47	1			2		10		
4014	48	2	Manaſſes	Ninus quidā	3		11		
4015	49	3		rex poſt Sar-	1	Aprona-	12		Duodecim
4016	50	4		danapalū me-	2	dius.	13		reges circa
4017	51	5		moratus Ca-	3		14		hæc tempo-
4018	52	6		ſtori Rhodio.	4		15		ra Ægypto
4019	53	7			5		16		inter ſeſe di-
4020	54	8			6		17		viſæ impe-
4021	55	9			1	Rigebelus.	18		rant.
4022	56	10			1	Meſeſsi-	19		
4023	57	11			2	mordacus.	20		

Digitized by Google

Iul.	Nab.	Reges Iudæ.	Reges Aſſyrior.	Reg. Babylon.		Reg. Med.	Reg. Aegypt.
4024	58	12		3		21	
4025	59	13		4		22	
4026	60	14	Aſſyrii Manaſ-	1	Interreg-	23	
4027	61	15	ſen bello victū	2	num II.	24	
4028	62	16	Babylonē de-	3		25	
4029	63	17	ducunt capti-	4		26	
4030	64	18	vūm, eoque &	5		27	
4031	65	19	Babyloniæ &	6		28	
4032	66	20	Syriæ omni ad-	7		29	
4033	67	21	huc imperant.	8		30	
4034	68	22		1	Aſſaradi-	31	
4035	69	23		2	nus.	32	
4036	70	24		3		33	
4037	71	25		4		34	
4038	72	26		5		35	
4039	73	27		6		36	
4040	74	28		7		37	
4041	75	29		8		38	
4042	76	30		9		39	Pſammiti-
4043	77	31		10		40	1 chus.
4044	78	32		11		41	2
4045	79	33		12		42	3
4046	80	34		13		43	4
4047	81	35		1	Saoſducho-	44	5
4048	82	36		2		45	6
4049	83	37		3		46	7
4050	84	38		4		47	8
4051	85	39		5		48	9
4052	86	40		6		49	10
4053	87	41		7		50	11

P. Iul.	Nab.	Reg. Iud.	Reg. Aſſyrior.	Reg. Babyl.	Reg. Med	Reg. Aeg.
4054	88	42		8	51	12
4055	89	43		9	52	13
4056	90	44		10	53	14
4057	91	45		11	1 Phraor-	15
4058	92	46		12	2 tes.	16
4059	93	47		13	3	17
4060	94	48		14	4	18
4061	95	49		15	5	19
4062	96	50		16	6	20
4063	97	51		17	7	21
4064	98	52		18	8	22
4065	99	53		19	9	23
4066	100	54		20	10	24
4067	101	55		1 Chynila-	11	25
4068	102	1 Ammõ.		2 danus.	12	26
4069	103	2		3	13	27
4070	104	1 Ioſias.	Zophonias	4	14	28
4071	105	2	exitium Nini	5	15	29
4072	106	3	prædicit.	6	16	30
4073	107	4		7	17	31
4074	108	5		8	18	32
4075	109	6	Aſſyrii rege	9	19	33
4076	110	7	Nabuchodo-	10	20	34
4077	111	8	naſare Phra-	11	21	35
4078	112	9	ortem Medũ	12	22	36
4079	113	10	cum exercitꝰ	13	1 Cyaxa-	37
4080	114	11	magna parte	14	2 res.	38
4081	115	12	occidunt &	15	3 Scythæ	39
4082	116	13	Holoferno	16	4 devicto	40
4083	117	14	duce Syriã &	1 Nabopo-	5 Cyaxare	41
			Ciliciam re-	laſſar. 17	per Aſiã	
			cuperant.		dominantur annos	
					viginti anno.	

P. Iul.	Nab.	Reg. Iud.		Reg. Aſſyrior.		Reg. Babyl.		Reg. Med.	Reg. Aeg.
4084	118	15				2	18	6	42
4085	119	16				3	19	7	43
4086	120	17				4	20	8	44
4087	121	18				5	21	9	45
4088	122	19				6	22	10	46
4089	123	20				7		11	47
4090	124	21				8		12	48
4091	125	22				9		13	49
4092	126	23				10		14	50
4093	127	24				11		15	51
4094	128	25				12		16	52
4095	129	26				13		17	53
4096	130	27				14		18	54
4097	131	28				15		19	1 Necos.
4098	132	29				16		20	2
4099	133	30		Aſſyriis uſque ad Euphratē omnia eripiunt, Aegyptii, & his viciſsim		17		21	3
4100	134	31				18		22	4
4101	135	1 Iojakim.				19		23	5
4102	136	2				20		24	6
4103	137	3				21		25	7
4104	138	4	Iechonias captivus ducitur Babylonem ubi in cuſtodia detinetur uſq; in annum 37.	Babylonij etiam ipſi deficientes.	1	1 Nebucadnezar.		26	8
4105	139	5			2	2		27	9
4106	140	6			3	3		28	10
4107	141	7			4	4		29	11
4108	142	8			5	5		30	12
4109	143	9			6	6		31	13
4110	144	10		Circa hæc tempora Ninus ipſa deſtruitur.	7	7		32	14
4111	145	11	1		8	8		33	15
4112	146	1 Zedekias.	2		9	9		34	16
4113	147	2	3		10	10		35	1 Pſammis.

P.Iul.	Nab	Reges Iudæ.		Ca	Reg. Babylon.	Reg. Med.	Reg. Aegypt.
4114	148	3	4	11	11	36	2
4115	149	4	5	12	12	37	3
4116	150	5	6	13	13	38	4
4117	151	6	7	14	14	39	5
4118	152	7	8	15	15	40	6
4119	153	8	9	16	16	1 Aſtyages	1 Apries.
4120	154	9	10	17	17	2	2
4121	155	10	11	18	18	3	3
4122	156	11	12	19	19	4	4
4123	157		13	20	20	5	5
4124	158		14	21	21	6	6
4125	159		15	32	22	7	7
4126	160		16	23	23	8	8
4127	161		17	24	24	9	9
4128	162		18	25	25	10	10
4129	163		19	26	26	11	11
4130	164		20	27	27	12	12
4131	165		21	28	28	13	13
4132	166		22	29	29	14	14
4133	167		23	30	30	15	15
4134	168		24	31	31	16	16
4135	169		25	32	32	17	17
4136	170		26	33	33	18	18
4137	171		27	34	34	19	19
4138	172		28	35	35	20	20
4139	173		29	36	36	21	21
4140	174		30	37	27	22	22
4141	175		31	38	38	23	23
4142	176		32	39	39	24	24
4143	177		33	40	40	25	25

P. Iul.	*Nab.*	*Reges Iud.*	*Ca*	*Reg. Babylon.*	*Reg. Med.*	*Reg. Aegypt.*
4144	178	34	41	41	26	1 Amaſis.
4145	179	35	42	42	27	2
4146	180	36	43	43	28	3
4147	181	37	44	1 Evvilmero-	29	4
4148	182	Iechonias	45	2 dach ſive	30	5
4149	183	ſolvitur	46	3 Belſaſar.	31	6
4150	184	carcere.	47	4	32	7
4151	185		48	5 Nirigliſſo-	33	8
4152	186		49	1 roorſiveDa	34	9
4153	187		50	2 rius Medꝰ.	35	10
					Regn. Perſar	
4154	188		51	3	1 Cyrus.	11
4155	189		52	4	2	12
4156	190		53	Laboſoro-	3	13
4157	191		54	1 ardochus 9	4	14
4158	192		55	2 menſes	5	15
4159	193		56	3 Nabonidꝰ.	6	16
4160	194		57	4	7	17
4161	195		58	5	8	18
4162	196		59	6	9	19
4163	197		60	7	10	20
4164	198		61	8	11	21
4165	199		62	9	12	22
4166	200		63	10	13	23
4167	201		64	11	14	24
4168	202		65	12	15	25
4169	203		66	13	16	26
4170	204		67	14	17	27
4171	205		68	15	18	28
4172	206		69	16	19	29
4173	207		70	17	20	30

Digitized by Google

P. Iul.	Nab.	Capt. Bab.	Reges Babylonior.	Regn. Perſ.	Reg. Aegypt.
4174	208	Captivi-	1. Cyrus incipit	21	31
4175	209	tas ſolvi-	2 Babyloniis	22	32
4176	210	tur.	3 regnare; ade-	23	33
4177	211		4 oque & Iudæis	24	34
4178	212		5 qui hactenus	25	35
4179	213		6 ſervierant Ba-	26	36
4180	214		7 byloniis.	27	37
4181	215		8	28	38
4182	216		9	29	39
4183	217		10	30	40
4184	218			1 Cambyſes	41
4185	219			2	42
4186	220			3	43
4187	221			4	44
4188	222			5	Pſammenit.
4189	223			6	m. 6.
4190	224			7	
4191	225			menſ. 5.	
4192	226				
4193	227				

I. *Quæ Cteſias & illum ſecuti alii, de Medici regni temporibus tradiderunt, omnia eſſe falſa.* pag. 7.

II. *Cteſianam Medorum æram à Scaligero malè ad periodum Julianam eſſe collatam.* 14

III. *Tempora regni Medici ab Herodoto tradita exactè cum Sacris hiſtoriis convenire, eoq; veritati eſſe conſentanea.* 16

IV. *Poſt Medorum defectionem ſatis diu ſuperfuiſſe Aſſyriorum rempublicam, idq; recte ab Herodoto eſſe traditum, ex Sacra hiſtoria demonſtratur.* 21

V. *Herodoti de Medici regni temporibus narrationes conſentaneas etiam eſſe antiquiſſimis finitimarum gentium hiſtoriis.* 27

VI. *Epocham aliaq; ampliſſimi Aſſyriorum imperii definire ob ſcriptorum veterum diſcordiam difficile quidem eſſe, aliquid tamen de iis colligi poſſe ex hiſtoria Sacra.* 31

VII. *Quæ Herodotus aliiq; Herodoti ſectatores de Aſſyriaci regni fortuna & exordio prodiderunt, quàm optimè cum Sacris hiſtoriis con-*

convenire; quæ Cteſias autem & ex illo habent alii, fabuloſa eſſe. 35
IIX. Regum Aßyriorum nomina pleraq; incerta eſſe fidei. 40
IX. Quæ de temporibus olim Babylonii docuerunt, aut falſa eſſe aut incerta. 42
X. Beroſi Hiſtoriam Chaldaicam non fuiſſe omni ex parte fide dignam. 48
XI. Babylonici regni, fabulis reiectis & confutatis, fortuna ex veriſsimis monumentis eruitur, monſtrato cum Sacris literis conſenſu. 50
XII. Canonem mathematicum Nabonaſſaræum, in annis regum Babyloniorum, non mereri fidem. 58
XIII. Belſaſarem & Darium Medum Babyloniorum Reges Danieli memoratos, illum Evvilmerodachum, hunc Nirigliſſoroarem Beroſi eſſe, Scaligeri ſententia reiecta, oſtenditur. 60
XIV. De initio & fine Septuaginta annorum captivitatis Babylonicæ, eorumq; cum hiſtoria Babyloniorum regum collatione. 63

XV. Hi-

XV. *Hiſtoriam Ægyptiam Herodoti, à Pſammiticho uſq; ad Cambyſem, Sacris literis adeoq; veritati ſic ſatis eſſe conſentaneam.* 69

XVI. *Ægyptios ipſos non videri habuiſſe rerum ſuarum paulò antiquiorum certam hiſtoriam literis conſignatam.* 73

XVII. *Manethonis Ægyptii hiſtoriam magna ex parte fuiße fabuloſam.* 77

XIIX. *Quæ Herodoto Ægyptii ſacerdotes quondam de rebus ſuæ gentis narraverunt, plus habere veriſimilitudinis, quàm alias aliorum Ægyptiorum narrationes.* 79

XIX. *Diagramma plerorumque eorum, quæ de dynaſtiarum temporibus ſunt diſputata.* 85

INDEX.

INDEX RERVM ET VERBORVM.

A.

Acad apud Moſen qua. 33.

Aegyptiacarum antiquitatum ſcriptores enumerantur. 75. 76.

Aegyptiorum annales. 74. 75.

Aegyptiorum ſacerdotes quales. 84.

Apries & eius exitus. 72.

Arach in Geneſi qua. 33.

Ariſtoteles laudatur. 12.

Arphaxadus eſt Phraortes. 25.

Aſſur in Geneſi quis. 34.

Aſſyriorum potentia. 9. *quàm durè habuerint Medos.* 18.

Aſſyriacum imperium quando cœperit. 38. *quando ſuperiorem Aſiam occupaverit.* 37. *quando penitus everſum.* 24. 26.

Azotus à Pſammiticho capta. 70.

B.

Babylon quando condita. 38. *iterum ab Aſſyriis ſubiugata.* 23. 54. *quo anno capta ab Alexandro M.* 46. *eius mœnia.* 56.

Belus numen Chaldæum. 41.

Beroſus quis & eius ætas. 45. 50.

C.

Cadytus quæ apud Herodotũ. 71.

Caſtor Rhodius & eius ſcripta. 29.

Cephalion taxatur. 37. *emendatur.* 40.

Chæremon hiſtoricus. 84

Chalanne in Geneſi qua. 33.

Chale ibidem. 34.

Ciceronis loc⁹ l. 1. de divinat. 42.

Coloniarum ducendarum uſus in tyrannide. 18.

Cteſias ſcriptor fabuloſus. 12. 13. 40. *cur eum plurimi ſequantur.* 12.

D.

Daniel Pr. illuſtratur. 54.

Diodorus Siculus explicatur. 15. *emendatur.* 31.

E.

Ecbatana à quo condita. 25.

Elamitæ qui. 34.

Eſaias Pr. illuſtratur. 53. 80.

Euſebii Chronicon Græcum quale. 8. 15. 29.

N

Evvil-

Evvilmerodachus quinq; annos regnavit. 68.69.
Ezechiel Pr. illuſtratur. 24.72.

G.

Georgii Syncelli duo. 69.
Græci Aegyptiis antiquis invisi & quare. 73.

H.

Haran urbs. 35.
Herodoti laus. 17.81.
Hiſtoriæ veræ ſignum. 76.
Homeri ætas. 81.
Hophra quis. 71.

I.

Iamblichus notatur. 45.
Ieremias Pr. illuſtratur. 24.72.
Ilium quando exciſum. 36.81.
Indorum ſapientes. 13.
Ioannes Bainbridge errat. 59
Ioſephi laus. 20. *videtur falli.* 73.
Ioſias cur ſe oppoſuerit Aegyptiis. 23. *cur coluerit Aſſyrios.* 20.

L.

Labonytus quis. 55.

M.

Manethonis ætas & hiſtoria. 75. 77.78.79.84.
Medi defecerunt ab Aſſyriis tempore Ezechiæ. 18. 19. *eorum novem reges ante Cyrum.* 8.
Meſopotamia quando ab Aſſyriis occupata. 35.

N.

Nabonaſſaris ætas. 53. *cur ab eo nova cœperit numerari æra.* ibid. *æra iſtius initium.* 46. *utilitas.* 49.
Nabuchodonoſor in libro Iudith memoratus eſt diverſus ab altero illo, Babylonio ſcil. 25. 26.
Nabuchodonoſoris Babylonii potentia. 54.55.56. *uxor.* 55.
Nimrodi regni initium & amplitudo. 33.34.52.
Ninus & Semiramis tantas res non geſſerunt, ut putatur. 36.
Ninus unde dictus, & quis fuerit. 41.
Ninus urbs quando condita. 38. *deleta.* 22. 23. 24. 26.30.39. 40.56.
Nitocris uxor Nabuchodonoſoris Babylonii. 56

O.

Oannes. 47.
Olympiadum initium. 85.

Paullus

Paullus Oroſius explicatur. 12.

P.

Pharaonis vox, depravata tamen, apud Herodotum. 81.
Proclus notatur. 45.
à Pſammitichi tempore inter Graecos & Aegyptios commercia floruerunt. 70.74

R.

Ramiſes apud Plinium quis. 81.
Reſin in Geneſi qua. 34.

S.

Salmanaſſar Tyrios oppugnavit. 27.28.
Sardanapalus non verſatus eſt inter mulieres. 13. *eſt Aſſarhaddon.* 19. *unde dictus.* ib.
Sarus quid. 43.
Semiramis Aſſyriaca non exſtruxit Babylonem. 41.53.
Sennaar qua apud Moſen. 33.
Sennacheribi expeditio in Aegyptum. 28.80.
Septuaginta annorum captivitatis Babylonicae initium eſt annus quartus Ioacimi. 66. *finis decimus ſeptimus Nabonidi.* 65.
Seſak eſt Seſoſtris. 79.80.
Sin eſt Saïs. 83.
So eſt Sethô. 80. *non Bocchoris.* 83.
Soan eſt Tanis. Ibid.
Syria unde dicta. 9.

T.

Tiraka apud Eſaiam quis. 83.
Turris Babylonica. 57.58.

V.

Velleii Paterculi locus. 30.39.
Gerh. Ioh. Voſſius fruſtra excuſat Manethonem. 79.

Dr

Emendanda.

p.12.l.22. fractas. *ibid.l.ult.* fabulantibus.*p.14.l.19.*4162. *p.17.l.8.* Scythas. *p.18.l.penult.* 3997. *p.19.l.10.* in nom, *ib.l.18.* Memorant. *p.20.l.3.* Scythis.*p.21.l.2.*3998. *ibid.l.7.*4078. *ib.l.8.*4079.*ib.l.9.*4118.*ib.l.10.*4119.*p.22.l.7.* Scythas. *p.23.l.12.* Iudææ. *ibid.l.16.* Aegyptiis. *ibid.l.20.* 4100. *p.24.l.8.*4122. *ib.l.16.bis* quartus. *p.25.l.22.* 4078. *p.27.l.17.* indicia. *p.30.l.20.* 3973. *ead.lin.pro quindecim lege* viginti quinque. *p.33.l.24.* quoque. *p.36.l.penult.* Trojanis. *p.38.l.5.* Huic. *ibid.l.24.* exprimeret. *p.39.l.6.* ætate. *p.43.l.26.*annos centum trig. *p.45.l.19.* τῶ. *p.52.l.27.pro multi* nulli. *p.53.l.15.* proced. *p. 56.l.15.* ἰλάσαι. *p.66.l.31.* regis Iudæ. *p.67.l.15.* Reg. *p.69.l.21.* Pſammiticho.*p.71.l.5.* & *18.*& *19.* Pſammit. *p.71.l.8.* Paralipomen. *ibid.l.9.* ferè quintum. *ibid.l.21.pro dec.* octavum. *p.72.l.9.*& *17.* Apriæ. *ibid.l.10. pro penult.* quadrageſimum. *ibid.l.11.* CLXXVII. *p.83.l.5.* Maneth. *ibid.l.24.* columnas. *p.85.l.1.* CAPUT XIX. *p.86.l.ult.* ipſum.

40

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google